

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Beschouwingen rond de huidige Wetsvoorstellen op de Arbeidsgerechten

De rechtsbedeling in sociale aangelegenheden staat actueel in het brandpunt der belangstelling. Reeds vijf wetsvoorstellen werden neergelegd en algemeen wordt verwacht dat ook weldra de regering een wetsontwerp bij de Wetgevende Kamers zal indienen.

Vanwaar die vrij plotselinge belangstelling ?

In zijn evolutie vertoont het sociaal recht de duidelijke sporen van een moeizame veroveringstocht, door de in dienstverband werkende gemeenschap, gevoerd tegen de rechtsorde opgebouwd door de burgerlijke maatschappij. Alleen het praktisch verwezenlijkbare stond hierbij op de voorgrond en de formulering van nieuwe algemene rechtsbeginselen (die ook een sociale rechtsorde uiteindelijk moeten schragen) blijkt tot heden slechts de bekommernis van weinigen te zijn geweest. Het ontbreken van duidelijk afgebakende beginselen maakt de sociale wetgeving tot een ongenietbare aaneenschakeling van technische regelingen die, naar de mogelijkheden en noodzakelijkheden van het ogenblik even vlug getroffen als vervangen worden.

De rechtsbedeling in sociale aangelegenheden wordt evenmin door enige beginselvastheid gekenmerkt. Terwijl enkele betwistingen tot de bevoegdheid der gewone rechtbanken en der werkrechtshraden behoren, wordt de beslechting van de meeste betwistingen toevertrouwd aan allerhande commissies, die, zonder de waarborgen eigen aan een behoorlijke rechtsbedeling, als rechtsprekende organismen zetelen.

Algemeen schijnt nu aangevoeld te worden dat het zo niet langer meer kan, doch dat het past de eenheid der rechtsbedeling in sociale aangelegenheden te verzekeren.

Het is bemoedigend vast te stellen, dat, na een periode van verspreiding en verwarring, die drang naar eenheid ontstaat en ook alle wetsvoorstellen er op neer komen aan de beslechting van de sociale betwisting de waarborgen te verstrekken die elke goede rechtsbedeling moet kenmerken.

Ook voor de balie ontstaan hierbij echter problemen die niet alleen onze aadacht doch vooral de aandacht van de wetgever verdienen.

* * *

Wat voorzien de huidige wetsvoorstellen ?

1) Het eerste wetsvoorstel werd geformuleerd door

de heer Lahaye. Het strekt niet tot de oprichting van een nieuw arbeidsgerecht, doch tot hervorming van de huidige wet op de Werkrechtshraden.

Het voorstel ligt in feite verspreid over drie wetsvoorstellen :

a) Wetsvoorstel tot wederafbakening van het rechtsgebied der Werkrechtshraden.

Hierin wordt de mogelijkheid voorzien bij Koninklijk Besluit nieuwe Werkrechtshraden op te richten en bestaande Werkrechtshraden te versmelten.

b) Wetsvoorstel betreffende de vertegenwoordiging der partijen en de samenstelling van het Verzoeningsbureau der Werkrechtshraden.

Het voorziet de mogelijkheid van vertegenwoordiging van partijen tijdens de procedure in verzoening.

c) Wetsvoorstel tot wijziging, wat de bevoegdheid en de samenstelling van de zetel betreft, van de organieke wet van 9 juli 1926 op de Werkrechtshraden.

Voor wat de bevoegdheid betreft wordt in dit wetsvoorstel voorzien dat bij Koninklijk Besluit aan de Werkrechtshraden bevoegdheid kan verleend worden in zaken welke thans aan de Commissies met jurisdictionele bevoegdheid zijn toevertrouwd en dat elk besluit tot overdracht van bevoegdheid van rechtswege de ontbindingen meebrengt van de betrokken Commissie (artt. 8 en 9).

De zaken welke thans nog tot de bevoegdheid van de vrederechters behoren kunnen insgelijks bij Koninklijk Besluit aan de Werkrechtshraden toevertrouwd worden (art. 11).

Voor wat de samenstelling van de zetel betreft voorziet het wetsvoorstel dat iedere kamer van de Werkrechtshraden zal worden voorgezeten door een doctor in de rechten door de Koning benoemd (art. 1).

De huidige rechtskundige bijzitters zouden van rechtswege voorzitter worden (art. 4).

De voorzitter leidt de debatten en handhaaft de orde ter terechtzitting, doch heeft bij de beraadslaging in beginsel slechts raadgevende stem (art. 2).

In zijn geheel komt het wetsvoorstel Lahaye er op neer de huidige Werkrechtshraden in hun inrichting te hervormen en hun bevoegdheid uit te breiden tot alle sociale betwistingen.

De verdere wetsvoorstellen beperken zich niet tot de hervorming der bestaande Werkrechtshraden, doch

strekken allen tot het invoeren van een nieuw op te richten Arbeidsgerecht.

In zover een nieuwe wet door de wetgever noodzakelijk zou geoordeeld worden, heeft de heer Lahaye onlangs een nieuw wetsontwerp ingediend, strekkende tot de inrichting van sociale Vrederechten.

Wij komen hier verder op terug.

2) Het wetsvoorstel De Gryse beperkt zich niet tot aanpassing en verbetering van de huidige Werkrechtscraden, doch gaat uit van het beginsel dat een volkomen nieuw Arbeidsgerecht een noodzakelijkheid is geworden.

De heer De Gryse ziet de oplossing in de oprichting van een Arbeidsgerecht in de hoofdplaats van elk rechterlijk kanton (art. 1), en vijf Arbeidshoven van Beroep, respectievelijk gevestigd te Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent en Luik.

Het voorzitterschap van de Arbeidshoven zou waargenomen worden door onafzetbare magistraten (art. 3), terwijl de voorzitters van de Arbeidsrechtbanken en de kamer-voorzitters op gezamenlijke voordracht van de Ministers van Justitie en van Arbeid door de Koning benoemd worden. Zij moeten verplicht houder zijn van het diploma van doctor in de rechten en een bijzondere activiteit in verband met het maatschappelijk recht hebben gehad (art. 4).

Zowel bij de Arbeidshoven, als bij de Arbeidsrechtbanken zal de paritaire vertegenwoordiging behouden blijven. Zij wordt echter niet meer gekozen, doch benoemd door de Koning uit lijsten voorgedragen door de meest representatieve verenigingen van werkgevers, bedienden en arbeiders (art. 6).

Al de betwistingen aangaande de toepassing der maatschappelijke wetten die de werkgevers en de loontrekkenden betreffen, zouden binnen de bevoegdheid der Arbeidsgerechten vallen, doch met uitsluiting van elk strafrechterlijke bevoegdheid (art. 14).

3) Het voorstel van de heer Major kan, in de reeks der voorstellen, als het hoogtepunt beschouwd worden.

De heer Major ziet de oplossing in de oprichting van Arbeidsrechtbanken op plaatsen vast te stellen bij Koninklijk Besluit. Het beroep zou onderworpen worden aan een Arbeidshof dat zetelt te Brussel (art. 1).

Elke kamer van de Arbeidsrechtbanken en van het Arbeidshof wordt voorgezeten door onafzetbare magistraten, benoemd door de Koning.

Zij worden respectievelijk (zelfs in strafzaken) bijgestaan door arbeidsrechters-bijzitters en arbeidsraadsheren (art. 13, 4° en art. 22, 3°).

In de gevallen voorzien door artt. 16 en 24 zetelt de Rechtbank en het Hof zonder paritaire vertegenwoordiging.

Terwijl de arbeidsraadsheren door de Koning zouden benoemd worden voor zes jaar op voordracht van het Hof, zouden de arbeidsrechters-bijzitters gekozen worden volgens de procedure thans in de wet op de Werkrechtscraden voorzien (artt. 13 en 22).

Door het wetsvoorstel Major wordt de bevoegdheid der Arbeidsrechtbanken en van het Arbeidshof uitgebreid tot strafzaken (art. 8). Te dien einde wordt een afzonderlijk parket ingericht bij het Hof en de Arbeidsrechtbanken, respectievelijk onder leiding van een procureur-generaal en een procureur van de arbeid (artt. 28 en 29).

Buiten de gevallen, waarin de procureur van de Arbeid het verlenen van een aanhoudingsmandaat zou vorderen, zou hij zelf tot het onderzoek kunnen overgaan (art. 33).

De mogelijkheid tot het oprichten van een vaste rechterlijke politie wordt insgelijks voorzien (art. 32).

Buiten de uitbreiding van de bevoegdheid der Arbeidsrechtbanken en van het Arbeidshof tot strafrechterlijke feiten, wordt het ontwerp van de heer Major vooral gekenmerkt door het feit dat de burgerlijke vonnissen en arresten zouden onttrokken worden aan de controle van het Hof van Verbreking.

Art. 10 (al. 3) en art. 27 voorzien inderdaad dat het Arbeidshof met verenigde kamers kennis zal nemen van het beroep tot nietig verklaring, wegens schending van substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven vormen of wegens machtsoverschrijding.

4) Het wetsvoorstel van de heer Tahon vertoont de bekommernis om het Arbeidsgerecht in de rechterlijke organisatie op te nemen, doch volledig afgezonderd van de rechtbanken van eerste aanleg en de hoven van beroep.

In beginsel zou een arbeidsrechtbank worden ingesteld in de zetel van elke rechtbank van eerste aanleg en zou in de zetel van elk Hof van Beroep tevens een arbeidshof worden opgericht (artt. 1 en 2). Zowel in de Arbeidsrechtbanken als in de Arbeidshoven zou het voorzitterschap worden waargenomen door onafzetbare magistraten (art. 3).

De paritaire vertegenwoordiging wordt behouden en de benoeming van rechters en raadsheren-bijzitters geschiedt door de Koning op voorstel van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, uit lijsten voorgedragen door de meest representatieve verenigingen van werkgevers, bedienden en arbeiders (art. 9).

De Arbeidsrechtbanken en de Arbeidshoven nemen kennis van strafrechtelijke vervolgingen. In tegenstrijd echter met het voorstel van de heer Major wordt geen afzonderlijk parket ingericht, doch wordt de vervolging ingesteld respectievelijk door de procureur-generaal bij het Hof van Beroep en door de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg.

In strafzaken zal het Arbeidshof uitsluitend uit beroepsmagistraten bestaan (art. 89).

Zowel in burgerlijke als in strafzaken blijven de vonnissen en arresten onderworpen aan de controle van het Hof van Verbreking (art. 97).

5) Zoals reeds hoger aangehaald heeft de heer Lahaye, naar aanleiding van de drie hiervoor genoemde wetsvoorstellen, een nieuw voorstel ingediend strekkende tot oprichting van sociale vrederechten.

Terwijl de heer Tahon de oprichting van Arbeidsgerechten en Arbeidshoven verbonden ziet met de huidige rechterlijke organisatie in eerste aanleg, geeft de heer Lahaye er de voorkeur aan de beslechting van de sociale bewistingen met inbegrip van de strafzaken, te onderwerpen aan de beoordeling van meerdere onafzetbare sociale vrederechters (art. 20).

Er zou een sociaal vrederecht opgericht worden per groep van drie kantons met een minimum van twee per arrondissement.

Deze bijzondere vrederechters zouden, zowel in burgerlijke als in strafzaken, bijgestaan worden door werkrechters, die gekozen zouden worden volgens de bepalingen van de huidige wet op de Werkrechtscraden (art. 12).

De functie van Openbaar Ministerie wordt uitgeoefend door de Officier van het O. M. bij het kanton.

Artikel 29 voorziet een onverenigbaarheid tussen het mandaat van werkrechter en een bezoldigde functie in een professionele, interprofessionele of syndicale groepering.

Het beroep zou onderworpen worden aan de rechtbanken van eerste aanleg (art. 50), terwijl de beslissingen onderworpen blijven aan de controle van het Hof van Verbreking (art. 51).

* * *

Wanneer wij de wetsvoorstellen overzien is er een duidelijke algemene strekking waar te nemen om :

- 1) het voorzitterschap van de Arbeidsgerechten toe te vertrouwen aan onafzetbare magistraten;
- 2) al de sociale betwistingen binnen de bevoegdheid van één rechtbank te brengen.

In dien zin moeten alle voorstellen als verheugend beschouwd worden.

Nu het sociaal recht dagelijks nog aan uitbreiding wint is het onverantwoord de huidige chaos, met verspreiding van de sociale betwistingen over verschillende rechtsprekende colleges, te laten voortbestaan.

De paritaire vertegenwoordiging in een rechtsprekend college wordt echter steeds door juristen met een bijzondere achterdocht bekeken.

De ondervinding van een paritaire vertegenwoordiging in de Werkrechtshraden is immers niet steeds gelukkig geweest en zeker is het dat meer dan één werkrechter zich, spijs zijn goede bedoelingen, eerder als de verdediger van de rechtzoekende dan als een onpartijdige en onafhankelijke rechter beschouwde.

Deze omstandigheid mag er ons echter niet toe aanzetten de paritaire vertegenwoordiging die, zowel in de wetgeving als in de rechtsbedeling, vaste voet heeft gekregen, hooghartig te verwerpen.

Bij het beoordelen van de paritaire vertegenwoordiging in Arbeidsgerechten dienen wij ons actueel niet meer de vraag te stellen of deze vertegenwoordiging gewenst is, doch wel of deze vertegenwoordiging nog kan vermeden worden, en stellen wij de vraag zó, dan zal iedereen, die niet elk contact met de werkelijkheid verloren heeft, deze negatief moeten beantwoorden.

Wat wij echter wel mogen en moeten verwachten is dat de uitbreiding van bevoegdheid der op te richten Arbeidsgerechten zou gepaard gaan met een uitbreiding van de persoonlijke bevoegdheid van hen die groepen zullen worden om aan de rechtsbedeling in sociale aangelegenheden deel te nemen en dat zeer doortastende maatregelen zouden getroffen worden om hun volkomen onafhankelijkheid te verzekeren.

Van de bekwaamheid en onafhankelijkheid van de rechters der Werkrechtshraden hangt het uiteindelijk af of de op te richten Arbeidsrechtbanken werkelijk de naam van rechtbank zullen verdienen.

Buiten strenge bekwaamheidsvoorschriften is het dan ook te verhoppen dat in de wet de onverenigbaarheid tussen het ambt van werkrechter en elk bezoldigd ambt in een professionele of syndicale groepering, zou opgenomen worden.

* * *

Moet aan de Arbeidsgerechten een strafrechterlijke bevoegdheid worden toegekend ?

Onafgezien de vraag om welke redenen de beoordeling van misdrijven aan de gewone strafrechtbanken, zonder klaarblijkelijke noodzakelijkheid, zou onttrokken worden, rijst onmiddellijk de vraag, hoe vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, die uiteraard geen enkel begrip van strafrecht hebben, in dergelijke zaken als behoorlijke rechters zouden kunnen fungeren.

Bij een strafrechterlijke beoordeling kunnen allerlei strafrechterlijke figuren op het voorplan treden waar iemand, zonder juridische scholing, eenvoudig niet bij

te pas komt. Denken wij b.v. aan de begrippen : mededaderschap, medeplichtigheid, ééndaadse of meerdaadse samenloop, verjaring, hervalling, verzwarende en verzachtende omstandigheden, enz.

Indien men het wenselijk acht voor een juiste rechtsbedeling in privaatrechtelijke sociale aangelegenheden een beroepsrechter te laten bijstaan door iemand die in de practijk een grote ervaring van de arbeidsmarkt heeft, dan past het echter geenszins deze met een opdracht te bedenken waarvoor hij geen enkele opleiding heeft genoten.

* * *

Het is te verhoppen dat bij de bespreking van de wet op de Arbeidsgerechten een bijzondere aandacht besteed worde aan het recht van vertegenwoordiging en verdediging voor de Arbeidsgerechten.

Toen in de wet van 9 juli 1926 op de Werkrechtshraden in artikel 62 werd voorzien dat partijen het recht hebben zich ter zitting te laten vertegenwoordigen door een regelmatig ingeschreven advocaat, een pleitbezorger of een mandataris welke aanvaard wordt door de bevoegde kamer, kon bezwaarlijk voorzien worden dat de oorspronkelijke opdracht der Werkrechtshraden, om uiteraard kleine geschillen te beslechten bestendig zou uitgebreid worden en zou uitlopen op een onbegrensde bevoegdheid in alle sociale aangelegenheden.

Was het ook begrijpelijk dat vooral de werknemers er een gewoonte van maakten hun vertegenwoordiging en verdediging toe te vertrouwen aan afgevaardigden van hun syndicale organisaties, dan zijn nochtans de bezwaren tegen deze handelwijze sterker belicht geworden naarmate de bevoegdheid van de Werkrechtshraden vergrootte.

Het, alhoewel verbroken, arrest uitgesproken door het Arbeidsgerecht in beroep te Antwerpen in dato 26 augustus 1953 (Rechtskundig Weekblad 1953-54, kol. 592) heeft, helaas te laat, de aandacht gevestigd op de bezwaren welke tegen een systematische vertegenwoordiging door afgevaardigden van de syndicale organisaties voorhanden zijn.

Indien men het Arbeidsgerecht in de rechterlijke organisatie wil opnemen is het ondenkbaar dat toestanden zouden voortbestaan zoals in dit arrest omschreven en dat nl. een der zetelende werkrechtshraden, in zijn vakbond, de ondergeschikte is van hem die de partijen vertegenwoordigt...

De vertegenwoordiging en verdediging van partijen voor rechtsmachten is steeds het monopolie geweest van de leden bij een balie ingeschreven. De wet zelf stelt strenge vereisten om tot dit beroep toegelaten te worden en, éénmaal aanvaard, blijft een strenge tucht heersen die door de wetgever zelf noodzakelijk wordt geoordeeld bij het waarnemen van de verdediging.

Is dit alles overbodig geworden bij de vertegenwoordiging en verdediging voor de Arbeidsgerechten ?

Past het niet meer dat zij, die als beroep de vertegenwoordiging en verdediging van partijen voor de Arbeidsgerechten zullen waarnemen, een algemene juridische vorming hebben genoten en aan de beproefde en noodzakelijke tucht der balie onderworpen zijn ?

Past het niet meer voor de Arbeidsgerechten dat deze rechtbanken niet alleen over de technische toepassing van de een of andere sociale wet door een vertegenwoordiger worden ingelicht, doch het op te lossen rechtsprobleem in het kader van de algemene wetgeving, rechtspraak en rechtsleer wordt belicht ?

Past het niet meer dat de zaken welke voor het Arbeidsgerecht worden ingeleid, tegensprekelijk wor-

den onderzocht met wederzijdse mededeling van alle, door partijen voor te brengen, stukken?

Indien de wetgever er aan moest denken de systematische verdediging voor de Arbeidsgerechten toe te laten door afgevaardigden van werkgevers en werknemers, zouden deze laatsten bij deze rechtbanken weldra een afzonderlijke balie vormen welke zich, zonder juridische voorbereiding noch tucht, in de plaats zou stellen van de wettelijk ingestelde balies.

Het is dan ook begrijpelijk dat het Verbond der

Belgische Advocaten blijken van een bijzondere en meer dan gerechtvaardigde ongerustheid geeft en het probleem der Arbeidsgerechten op de dagorde van verschillende algemene vergaderingen werd ingeschreven.

Het past dan ook dat de wetgever, bij de bespreking van de wet op de Arbeidsgerechten, zeer nauwkeurig het probleem der vertegenwoordiging en verdediging voor de Arbeidsgerechten zou overdenken.

K. VAN BAARLE.

De gelijkheid van man en vrouw en de echtscheiding op grond van overspel

De jongste jaren werden er bij het Parlement wetsvoorstellen (Kamer v. Volksv., n° 467, zitt. 1950-51; Senaat, n° 9 en 11, buitengew. zitt. 1954) ingediend die, onder meer, op basis van het beginsel van de gelijkheid van man en vrouw, een hervorming van de rechtsgronden tot echtscheiding beogen.

Het ligt namelijk in de bedoeling van de indieners ook aan de vrouw de mogelijkheid te bieden om echtscheiding wegens overspel van haar echtgenoot te vorderen.

Thans voorzien de artikelen 229 en 230 van het Burgerlijk Wetboek immers een verschil van behandeling tussen het overspel van de vrouw en dat van de man. Waar als aanleiding tot echtscheiding het overspel van de vrouw op zich zelf volstaat, dient dat van de man aangevuld door twee materiële feiten:

1. het houden van een bijzit;
2. in de gemeenschappelijke woning.

I. Het beginsel van de gelijkheid van man en vrouw.

De ongelijke behandeling van de vrouw in de artikelen 229 en 230 van het Burgerlijk Wetboek is het gevolg van de theorie van de minderwaardigheid van de vrouw ten opzichte van de man en waarbij aan de morele gedragingen van de vrouw een andere en strengere maatstaf wordt aangelegd dan aan die van de man (1).

Dat is de theorie van de aanhangers van de dubbele moraal. Zowel volgens de maatschappelijke zeden als volgens de natuurwetten zou de overspelige vrouw een veel zwaardere fout begaan dan de overspelige man. Als belangrijkste argumenten wordt ingeroepen dat het overspel van de vrouw het gezinsverband grondig verstoort wegens het feit dat zij daardoor in haar gezin een vreemd kind kan brengen of twijfel omtrent het vaderschap kan doen oprijzen. Volgens de aard van haar geslacht zou de vrouw geen overspel kunnen plegen tenzij zij met haar hart volledig de man, met wie ze overspel begaakt, behoort.

Het overspel van de man daarentegen laat, overeenkomstig de handelwijze van de koekoek, de rust in het eigen midden ongestoord en betekent niets meer dan het voldoen van een natuurlijke behoefte die daarna vergeten wordt.

We zouden hier kunnen opmerken dat het huiselijk geluk evenzeer verbroken wordt, wanneer de man met een vreemde vrouw, al was het slechts éénmaal, geslachtelijke betrekkingen onderhield en bij haar kinderen kon verwekken.

Dergelijke bemerking ware echter, evenals de

theorie van de dubbele moraal, naast de grond van de kwestie.

Het is inderdaad verkeerd de nadruk op de mogelijke gevolgen van het overspel te leggen, naar gelang het door een man of door een vrouw werd gepleegd.

De aandacht mag en moet alleen uitgaan naar de aard zelf van de daad van het overspel en haar betekenis.

A. Het overspel en het gezin.

Volgens onze mening is het huwelijk een natuurlijke, godsdienselijke en maatschappelijke instelling.

Elkeen zal nochtans moeten toegeven, wanneer hij die overtuiging niet bijtreedt, dat het huwelijk ten minste een kontrakt is van bijzondere aard, dat alleen mits akkoord van beide partijen tot stand komt en waardoor wederzijdse rechten en plichten gevestigd worden.

De belangrijkste plicht, door de wetgever zelf in artikel 212 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven, is de huwelijksrouw; zij ligt aan het huwelijk ten grondslag en maakt er de hechtheid van uit. De schending ervan door een der echtgenoten volstaat om zulkdanige ernstige storing in de echtelijke verhoudingen te veroorzaken dat er een onoverkomelijke hinderpaal tot de voortzetting der gemeenschappelijke samenleving aanwezig kan zijn.

Wanneer we aanvaarden dat een huwelijk in dergelijke omstandigheden door echtscheiding mag ontbonden worden, dan moeten we eveneens het overspel van de man en van de vrouw op éénzelfde voet plaatsen.

De overspelige man begaakt immers dezelfde fout als de overspelige vrouw: in beide gevallen staan we voor de inbreuk op de belofte van trouw.

Omdat de plicht van trouw wederkerig werd aangegaan, moet de inbreuk op deze plicht, voor elk der echtgenoten, dezelfde gevolgen hebben.

Er is geen reden waarom de burgerrechtelijke sanctie ten opzichte van de overspelige vrouw zwaarder moet zijn dan ten opzichte van de overspelige man, want het past geen rechtschapen en zeker geen christen man groter trouw van zijn vrouw dan van zich zelf te vergen.

« Si l'adultère peut devenir une cause de divorce, il serait injuste que les deux époux ne pussent la faire valoir réciproquement : car il faut que les choses soient égales entre eux. On autorise le divorce pour empêcher les époux d'être malheureux; or, toute cause qui est jugée capable de rendre amère l'union conjugale, ne produit pas moins cet effet à l'égard de la femme qu'à l'égard du mari.

Il est vrai que les conséquences de l'adultère sont plus graves dans la femme; mais le crime est le même dans les deux époux: c'est toujours la violation de la foi donnée; et cette violation est, par elle-même, le principe du divorce» (2).

Verliezen we tenslotte niet uit het oog dat elke daad van overspel een dubbel karakter heeft. Een penaal vooreerst, omdat de openbare orde wordt verstoord. Hier zou misschien nog kunnen verdedigd worden dat de fout van de vrouw zwaarder moet worden bestraft omdat zij voor het gezin, cel van de maatschappij, schadelijker is.

Het burgerlijk karakter van het overspel slaat echter op de breuk van de wederkerige belofte van trouw, en juist omwille van die wederkerigheid mag de burgerrechtelijke sanctie: de echtscheiding, aan de vrouw geen harder voorwaarden opleggen dan aan de man.

B. Het overspel van de vrouw en de maatschappij.

De bewering als zou de maatschappij uit zedelijk oogpunt de ontrouw van de vrouw strenger beoordelen en veroordelen is al te goedkoop.

De meeste moderne juristen, moralisten en sociologen (3) staan het beginsel van de gelijkheid tussen man en vrouw voor, en, op enkele uitzonderingen na, hebben de beschaafde landen de gelijkschakeling der geslachten in hun wetgeving inzake echtscheiding toegepast.

De Belgische wetgeving behoort nog tot die uitzonderingen (4).

De Belgische rechtspraak echter heeft, in navolging van de Franse, de wettelijk opgelegde minderwaardigheid van de vrouw ontweken door het overspel van de man, als grond tot echtscheiding, onder te brengen in de bij artikel 231 van het Burgerlijk Wetboek voorziene beledigingen van erge aard.

Dit neemt echter niet weg dat de vrouw in een opvallende staat van minderwaardigheid behouden blijft. Haar wordt immers door de wetgever geen gelijkwaardigheid met de man toegekend; en vóór de rechter moet zij, benevens het feit van het overspel van haar man, het beledigend karakter van de tekortkoming aan de plicht van trouw bewijzen. Alsof overspel de benadeelde partij niet altijd zou beledigen. Er dient bovendien opgemerkt dat de sociale positie van de vrouw er de laatste jaren geweldig op is vooruitgegaan; zij heeft op bijna elk gebied gelijkstelling met de man veroverd.

Het ware dan ook niet meer dan logisch dat de Belgische wetgever, ook wat het overspel als echtscheidingsgrond betreft, het beginsel van de gelijkheid tussen man en vrouw zou aanvaarden.

II. Overspel: afdoende of niet verplichte grond tot echtscheiding (5).

Er bestaan drie strekkingen omtrent de vraag of de rechter de ontbinding van het huwelijk ambtshalve moet uitspreken, wanneer hem het overspel van een der echtgenoten voldoende wordt aangetoond.

Volgens de aanhangers van de dubbele moraal vormt het overspel van de vrouw een verplichte grond tot echtscheiding, terwijl dat van de man, naar gelang van de omstandigheden ter beoordeling van de rechter, al dan niet de ontbinding van de echt voor gevolg zal hebben.

Een andere stelling vindt dat het bewezen overspel in geen geval de rechter tot de uitspraak van de echtscheiding kan nopen. Een belangrijk argument wordt uit de tekstkritiek van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek gehaald.

Alléén artikel 233 vermeldt uitdrukkelijk een afdoende grond tot echtscheiding bij wederzijdse en volgehouden toestemming der echtgenoten.

Geen enkel ander artikel kent de indeling in verplichte en niet verplichte gronden. Bovendien laten de bewoordingen van de artikelen 229 en 230: «De man (of de vrouw) kan echtscheiding vorderen...», omtrent de bedoeling van de wetgever om de verbreking van het huwelijk aan het beoordelingsrecht van de rechter te onderwerpen, geen twijfel over.

Volgens de verdedigers van de derde strekking verlenen de artikelen 229 en 230 inderdaad een vermogen, doch dit behoort niet aan de rechter, maar aan de beledigde echtgenoot en aan hem of haar alléén. Het overspel is bijgevolg voor de rechter een afdoende en voor iedere benadeelde echtgenoot een facultatieve grond tot echtscheiding.

A. De rechtspraak.

Wanneer de Franse wetgever van 1884 het overspel van de man op gelijke voet met dat der vrouw, als reden tot echtscheiding heeft geplaatst, heeft hij tevens, bij de voorafgaande besprekingen, de mening vertolkt dat elk overspel een afdoende grond voor de rechter uitmaakt. (Journal Officiel, 21.6.1884, p. 1128.)

Vrijwel algemeen heeft de Franse rechter sedertdien de nieuwe richting, zij het wel eens met enige spijt, gevolgd.

Het is meermaals gebeurd dat Franse rechtbanken en zelfs hoven van beroep de ontbinding van het huwelijk weigerden, wanneer het overspel begaan werd met het medeweten van de andere echtgenoot, door deze werd toegestaan of in de hand gewerkt. Het Franse Hof van Cassatie aanvaardt evenwel geen afwijkingen.

«Lorsque l'adultère est matériellement établi, les juges du fond ne peuvent se refuser à prononcer la séparation de corps ou le divorce, en usant, à l'égard des circonstances dans lesquelles cet adultère a été commis, d'un pouvoir d'appréciation que la loi ne leur accorde pas.» (Cass. fr., chambre civile, 14.6.1950, Journ. Trib. 1951, p. 98.)

«L'adultère étant une cause péremptoire de divorce, les juges du fait n'ont pas, comme en règle générale, le pouvoir souverain d'apprécier la pertinence des faits offerts en preuve de cet adultère.» (Cass. fr., chambre civile, 6.6.1951, Sem. Jurid. 1951, p. 117.)

«C'est à bon droit que les juges du fond, après avoir prononcé le divorce au profit du mari en se fondant sur l'adultère de la femme, sans attendre le résultat de l'enquête à laquelle cette dernière avait été admise sur les faits qu'elle articulait à l'appui de sa demande reconventionnelle, ont prescrit la transcription et la mention de leur décision sur les registres de l'état civil, les faits allégués par la femme ne pouvant, même en les admettant établis par l'enquête, influencer sur le caractère péremptoire de la cause résultant de l'adultère...» (Cass. fr., chambre civile, 12.1.1953, Sem. Jurid. 1953, p. 177.)

De Belgische rechtspraak daarentegen neemt aan dat het overspel in zulke omstandigheden kan geschied zijn dat er ten voordele van de overspelige verzachtende omstandigheden bestaan en alle hoop op verzoening der echtelieden niet vervlogen is.

De rechter is niet tot de uitspraak van de ontbinding van het huwelijk gebonden wanneer hem het bewijs van het overspel wordt geleverd; hij bezit de bevoegdheid om te oordelen of het overspel een voldoende beledigend karakter heeft om de ontbinding te rechtvaardigen.

De veroordeling van een vrouw wegens overspel vormt op zich zelf geen reden tot echtscheiding wanneer blijkt dat de man haar sedert jaren voordien had verlaten, haar geen onderhoudsgeld betaalde en bovendien in de vreemde nog een tweede huwelijk had afgesloten, zodat hij bigamist was. In casu besliste het Hof van Cassatie op 30.1.1936 :

« La loi n'a pas érigé l'adultère en cause absolue de divorce, obligeant le juge, quelles que soient les circonstances, à autoriser le divorce dès que le fait est établi. L'adultère est une cause de divorce basée sur la méconnaissance, outrageante pour le mari, des devoirs conjugaux.

» Le pouvoir judiciaire conserve à l'égard de cette cause de divorce la faculté d'apprécier non la gravité du fait en lui-même, mais son caractère offensant pour le mari, dans les circonstances de la cause, et la question de savoir si l'adultère de la femme revêt le caractère d'outrage envers le mari est jugé souverainement par le juge du fond. » (Nouvelles, Droit Civil, Tome II.)

« L'adultère n'est une cause de divorce que parce qu'il est une méconnaissance, outrageante pour le mari, des devoirs conjugaux. Il ne constitue pas en soi un motif grave de divorce et ne peut être invoqué lorsque cet adultère a été volontairement consenti par le mari. » (Civ. Liège, 2e chambre, 7.2.1949, Jur. Liège, 1949-1950, p. 164.)

« Het feit dat de man in de bevrijdingsroes, toen hij zich sinds lange maanden alleen bevond in Duitsland, éénmaal een Poolse vrouw zou hebben gebruikt, is niet een belediging van zodanig ernstige aard, dat zij als grond tot echtscheiding zou kunnen worden aanvaard.

» Ook blijkt uit de bereidverklaring van de echtgenote het echtelijk leven in het huis harer ouders te hervatten, terwijl toen voormeld feit haar reeds bekend was, dat zij het zelf niet als grove belediging heeft beschouwd. » (Ber. Gent, 1e kamer, 19.3.1952, Rechtsk. Weekbl. 1952-1953, kol. 1015.)

B. *Het communistisch voorbeeld.*

Het is geweten dat de Sovjet-Unie, met haar ervaring inzake huwelijkspolitiek, echtscheiding, vruchtafdrijving en staatsopvoeding der kinderen, de jongste jaren opnieuw de weg van de stabiliteit van het gezin is gaan bewandelen.

Haar nieuwe familiale recht is gebaseerd op de volgende principes : absolute gelijkheid der geslachten, bescherming en hulp voor elkeen, maar in het bijzonder voor de jeugd en de ouderdom.

« L'assemblée plénière du Tribunal Suprême soviétique a décidé de porter à l'attention des tribunaux le fait que c'est le principe essentiel du renforcement de la famille et du mariage soviétique, qui doit servir de base « dans les affaires de divorce »... Le devoir essentiel des tribunaux populaires quand ils instruisent des affaires de divorce, consiste à établir les mobiles réels du divorce et à essayer de concilier les époux » (6).

Krachtens de wetgeving van 1944 zijn de echtscheidingen in de Sovjet-Uni aan een recht ten belope van 500 tot 2000 roebels onderworpen. Binnen deze bedragen beoordeelt de rechtbank vrij welk recht zij de uit de echt scheidenden zal opleggen.

Van dergelijke wetsbepaling wordt ongetwijfeld ver-

hoopt dat vermelde hoge tarieven alle verzoekers om echtscheiding welke ook de belangrijkheid van hun inkomsten zij, zouden afschrikken (7).

De Tsjecho-Slowaakse wetgeving, die het Sovjet-voorbeeld volgde, is ons bekend. Artikel 30 van de wetten nrs 265 en 266 dd. 7 december 1949, aangevuld door de wettelijke maatregel n° 61 dd. 29 december 1955, luidt, in vertaling, als volgt :

1. Moest er zich, om ernstige redenen, een diepgaande en blijvende slechte verstandhouding tussen de echtgenoten voordoen, dan kan een van hen vragen dat de rechtbank het huwelijk door echtscheiding zou ontbinden;

2. Indien de echtgenoten minderjarige kinderen hebben, kan de echtscheiding niet worden uitgesproken, wanneer deze met de belangen van die kinderen strijdig is;

3. De echtgenoot die uitsluitend aan de slechte verstandhouding schuldig is, kan geen echtscheiding vragen, tenzij de andere echtgenoot daarmee instemt;

4. Het is de rechtbank echter toegelaten in uitzonderlijke gevallen, rekening houdend met het sociaal belang, het huwelijk door echtscheiding te ontbinden, indien de echtgenoten sedert lange tijd niet meer te zamen leven.

Het is opmerkenswaardig dat de Tsjecho-Slowaakse wetgeving geen opsomming van de gronden tot echtscheiding geeft; zij kent er slechts ene : namelijk een diepgaande en blijvende slechte verstandhouding tussen de echtgenoten, die uit ernstige redenen moet voortspuiten.

Bovendien toont artikel 30 duidelijk aan dat het de rechtbank is die de ontbinding van het huwelijk beoordeelt en dat niets haar tot die uitspraak kan verplichten.

De rechtbank oordeelt soeverein 1° of er tussen de echtgenoten een diepgaande en blijvende slechte verstandhouding aanwezig is; 2° of dergelijke verstandhouding gegrond is op ernstige redenen; 3° of het behoud van het huwelijk wenselijk is om sociale redenen en 4° onder deze redenen, of voornamelijk het belang der kinderen, dat telkens grondig en met alle middelen door de rechtbank moet worden nagegaan, zich tegen de echtscheiding verzet.

Welk een gestrengheid en klaarheid vergeleken bij onze eigen wetgeving !

Welk een les voor ons, die ofschoon doordrongen van een eeuwenoude geest van christelijke naastenliefde, van de liberale wekroep : vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid en van de socialistische idee van verdediging der belangen van de zwakken tegen de machtigen, toch de vrouw geen gelijkschakeling wat betreft het overspel als echtscheidingsgrond toekennen, en de rechter het recht van beoordeling over de gepastheid der echtscheiding zouden willen betwisten.

C. *De enige oplossing.*

Volgens de indieners der wetsvoorstellen « komt de voorgestelde wijziging er eenvoudig op neer de algemene strekking van de huidige rechtspraak te versterken door een vermoeden te scheppen wegens het feit dat het eenvoudig overspel van de man steeds van beledigende aard kan zijn voor de bedrogen echtgenote. De heimelijke verstandhouding onder de echtgenoten zal evenwel in ieder geval het tegenbewijs leveren waardoor het vermoeden van belediging, dat voortaan zowel zou gelden voor de man als voor de vrouw, wordt omgekeerd. De door ons voorgestelde

oplossing is slechts de overname van deze die thans in Frankrijk de overhand heeft». (Kamer v. Volksv., n° 467 dd. 22.5.1951, blz. 4).

Afgezien van het feit dat deze opvatting over de Franse toestanden niet helemaal juist is — het volsta naar de aangehaalde arresten van het Franse Hof van Cassatie te verwijzen — dient er verder opgemerkt dat er zich, benevens de heimelijke verstandhouding onder de echtgenoten, nog tal van andere omstandigheden kunnen voordoen, waardoor het wettelijk vermoeden van belediging zou moeten vervallen (cfr de geciteerde Belgische rechtspraak).

Om niet telkens de ontbinding van het huwelijk te moeten uitspreken, heeft de Belgische rechter terecht geoordeeld dat het overspel geen afdoende grond tot echtscheiding is; hij nam als criterium de ernst van het beledigend karakter van het overspel.

Hoe loffelijk ook de intentie van de rechter was om de echtscheidingen aldus te beperken, ons voldoet dergelijke maatstaf niet.

Bij het ontwerpen van de wet dd. 14 december 1935, nam de Raad van Wetgeving, in zijn verslag, een juister standpunt in. «De wet streeft naar de onverbreekbaarheid van het huwelijk. Slechts in één geval kan de verbreking worden geduld: een der echtgenoten moet ten opzichte van de andere zodanige daden gesteld hebben, dat een verder gemeenschappelijk leven ondraaglijk geworden is. Deze daden zijn de redenen van de echtscheiding. Hun bestaan alleen wettigt de echtscheiding niet, want dan zou ook de echtgenoot die deze daden stelde ze ter verbreking van het huwelijk kunnen inroepen. Zij zijn maar gronden tot echtscheiding naar mate van de indruk die zij op het slachtoffer maken. Het is in hun terugwerking op het slachtoffer dat de ware rechtvaardiging van de echtscheiding te vinden is». Zelfs deze oplossing voldoet ons niet volledig.

Alles hangt af van het standpunt dat men omtrent de echtscheiding inneemt. Er zijn mensen die van de echtscheiding een bevoegdheid, een recht maken, en deze regel als een axioma aanzien. Maar dan zal men zich ongetwijfeld afvragen waarom de echtscheiding aan voorwaarden en ingewikkelde procedurevormen onderworpen blijft. Waarom dan niet de ontbinding van het huwelijk bij wederzijdse toestemming, onttrokken aan de rechter en bepaald dat ze door de belanghebbenden rechtstreeks voor de ambtenaar van de Burgerlijke Stand wordt verklaard en verkregen.

De echtscheiding is echter geen recht voor de gehuwden; zij is een remedie. Het gezin is de kern van de maatschappij. Afgezien van godsdienstige beschouwingen, vereist de orde en de stevigheid van de maatschappij de duurzaamheid van het gezinsverband. Deze wordt gevestigd in het huwelijk, dat een plechtig kontrakt is en de echtgenoten niet voor een beperkte tijd, doch voor het leven bindt.

Daarom kan en mag het huwelijkskontrakt niet zo gemakkelijk als gelijk welk ander verbroken worden. Deze breuk mag slechts geschieden, wanneer, om een of andere ernstige reden, de gemeenschappelijke samenleving van man en vrouw niet verder mogelijk is.

Deze redenen moeten door de wetgever, wiens taak het is de belangen van het gezin, van de kinderen, van de familie en van de maatschappij te verdedigen, limitatief worden opgesomd.

Niet de echtgenoten, doch de rechter behoort te

oordelen of er redenen tot ontbinding van het huwelijk voorhanden zijn en of de ontbinding geoorloofd is.

Het volstaat niet dat de rechter zich bij zijn oordeel tot het karakter van ernstige belediging, waardoor verdere samenleving onmogelijk is, zou beperken; hij is, als behoeder van de openbare orde, verplicht bovendien na te gaan of het belang van elkeen die in de moeilijkheden tussen de echtgenoten is betrokken, in de eerste plaats van de echtgenoten zelf en van hun kinderen, vervolgens van de familie en de maatschappij, met de echtscheiding is gediend.

III. Betekent de gelijkstelling van man en vrouw een verruiming van de gronden tot echtscheiding?

Wanneer men deze vraag alléén in het licht van de ingediende wijzigingen bekijkt, lijkt het antwoord ongetwijfeld bevestigend.

Men mag echter niet vergeten dat de Belgische rechter sedert lang het overspel van de man als een belediging van ernstige aard kan aanzien en daarom echtscheiding op grond van artikel 231 van het Brugerlijk Wetboek uitspreekt.

In feite zal er geen verruiming van de gronden tot echtscheiding ontstaan, wanneer de wetsvoorstellen moesten worden aanvaard; deze zijn slechts de logische aanpassing van de huidige wetteksten aan een gevestigde rechtspraak.

Moest men echter de weg der Franse rechtspraak opgaan, waarbij het bewezen overspel de rechter dwingt tot ontbinding van het huwelijk, dan zou het doen wegvallen van de in artikel 230 aan het overspel van de man opgelegde bijkomende voorwaarden, voorzeker een verbreding van de echtscheidingsgronden betekenen.

We merken echter op dat deze verbreding niet uit de gelijkstelling van man en vrouw voortvloeit, doch uit het feit dat het overspel als afdoende grond tot echtscheiding wordt beschouwd.

Daarom is de wetgever er toe gehouden bij de behandeling der wetsvoorstellen uitdrukkelijk te verklaren dat geen enkele der bij de artikelen 229, 230 en 231 voorziene redenen van echtscheiding een voor de rechter verplichtend karakter heeft.

Onze wetgever zou zich best in die zin op artikel 30, leden 1 en 2 van het Tsjecho-Slowaaks familiaal recht kunnen inspireren.

Dr Jur. J. GEENS,

Ambtenaar bij het Ministerie van Justitie.

- (1) cfr. Dr Huddleston-Slater: «Ja, Ik wil!».
- (2) cfr. Locré p. 513; Regnier. Séance du Conseil d'Etat du 4 brumaire an X.
- (3) Omvangrijke bibliografie wordt verstrekt door Mr Pié-rard: «Traité sur le divorce et la séparation de corps en droit comparé et en droit international privé», 1920, Paris.
- cfr. Laurent-Bailly: «Le divorce et la séparation de corps».
- (5) Voor nadere technische gegevens «over afdoende en niet afdoende gronden tot echtscheiding» cfr. Pleitbez. Van Meenen, Rechtsk. Weekbl., 1952, nr 24.
- (6) cfr. Les Cahiers du Droit 1954, nr 31. Discours de M. Mazeaud, prof. à la faculté de droit à Paris.
- (7) id. als 5, Discours de Mr David, prof. de droit civil comparé à Paris.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 2 juni 1955.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-Verslaggever : M. Anciaux Henry de Faveaux.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.
Advocaten : Mrs. Van Leynseele en Simont.

Verkoop van verhuurd onroerend goed. — Koper gebonden aan de hem bij de koopakte opgelegde verplichting tot inachtneming van een niet geregistreerde schriftelijke huurovereenkomst.

Wanneer krachtens een bijzonder beding van de verkoopakte de koper ertoe gehouden is de op het verkochte onroerend goed toegestane huren in acht te nemen, sluit, al is de huurovereenkomst, welke door de lasthebbers der vruchtgebruikers geldig werd toegestaan, schriftelijk opgemaakt, de omstandigheid, dat zij niet is geregistreerd, de op de koper rustende verbintenis de bedingen ervan in acht te nemen niet uit.

Poulain t/ Craenne.

Gelet op het bestreden vonnis, de 7 oktober 1953 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Hoei;

Over het enig middel, schending van artikelen 1121, 1165 en 1743 van het burgerlijk wetboek,

doordat het bestreden vonnis ofschoon vaststellend dat de op 17 maart 1952 verleden verkoopakte, ingevolge dewelke verweerder het door aanlegster in huur gehouden onroerend goed verkocht heeft, aan de koper de inachtneming oplegt van de huren, zelfs mondelinge, welke op verkocht goed mochten zijn toegestaan geweest, en ofschoon bevindend dat een zogenaamde Damry namens de vruchtgebruikers aan aanlegster een huurovereenkomst tot 31 december 1954 zou toegestaan hebben, de opzegging geldig verklaart welke op 15 mei 1953 aan dezelve door verweerder werd gedaan, om de reden dat die huurovereenkomst, niet geregistreerd zijnde, moet aangezien worden als een mondelinge huurovereenkomst welke duur door het plaatselijk gebruik wordt bepaald, dan wanneer bovengemelde verkoopakte een clause ten gunste van de huurder inhield, welke zich op die clause kon beroepen, zelfs in geval zijn huurovereenkomst geen vaste datum had;

Overwegende dat het bestreden vonnis erop wijst dat de verkoopakte van 17 maart 1952 aan de koper van het onroerend goed de inachtneming van de huren, zelfs mondelinge, oplegt, welke op het onroerend goed mochten zijn toegestaan geweest, en dat aan de akte een procuratie gehecht is, gegeven door de vruchtgebruiker van het onroerend goed aan de zogenaamde Damry « ten einde alle verklaringen met betrekking tot ... de huurovereenkomsten... over de te verkopen onroerende goederen af te leggen »;

Overwegende dat het vonnis vervolgens vaststelt dat de verklaringen van Damry met de werkelijkheid overeenstemmen en doelen op een huur die geldig toegestaan werd aan appellante, hier aanlegster;

Overwegende dat het vonnis beslist dat die huurovereenkomst « ten opzichte van de koper als een mondelinge huurovereenkomst is te beschouwen », om

de enige reden dat zij niet geregistreerd geweest is;

Maar overwegende dat, krachtens de bijzondere clause van de koopakte, verweerder ertoe gehouden was de op het verkochte goed toegestane huren in acht te nemen; dat dienvolgens, al is de huurovereenkomst welke door de lasthebber der vruchtgebruikers geldig aan aanlegster toegestaan werd schriftelijk opgemaakt geweest, de omstandigheid dat zij niet geregistreerd werd, de op verweerder rustende verbintenis de bedingen ervan in acht te nemen, niet uitsluit;

Dat het bestreden dispositief de in het middel aangeduide wetsbepalingen schendt;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, voor zoveel daarbij uitspraak is gedaan geweest over de door verweerder aan aanlegster gedane opzegging, en over de kosten;

Beveelt dat van onderhaving arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Luik, uitspraak doende in hoger beroep.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 10 oktober 1955.

oorzitter : M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever : M. Louveaux.

Advocaat-Generaal : M. Depelchin.

Strafrecht. — Duur van de op te leggen vervangende gevangenisstraf.

De door de rechter over de grond uitgesproken straf dient volgens de omstandigheden van de zaak tot vaststelling van de omschrijving van het strafbare feit, misdadaad, wambedrijf of overtreding.

Wanneer een misdrijf strafbaar wordt gesteld met een gevangenisstraf en met een geldboete, is het de duur van de gevangenisstraf, die alleen in aanmerking dient te worden genomen om de betreffende zwaarte van de straffen te bepalen, zonder dat rekening mag gehouden worden met de geldboete, beschouwd als bijkomende straf; daaruit volgt dat deze, onverschillig het bedrag, het karakter van de hoofdstraf heeft.

Naar luid van artikel 40 W. v. S. mag voor de veroordeelden wegens overtreding de vervangende gevangenisstraf niet drie dagen te boven gaan; dienvolgens mocht de rechter over de grond niet een vervangende gevangenisstraf van meer dan drie dagen uitspreken, wanneer de opgelegde hoofdgevangenisstraf aan het bewezen verklaarde feit het karakter van een overtreding verleende.

De Procureur des Konings te Luik t/ Husquinet.

Gelet op het bestreden vonnis, de 24e maart 1955 gewezen door de correctionele rechtbank te Luik, in hoger beroep uitspraak doende;

Over het middel : schending van artikelen 1, 25, 38 en 40 van het Strafwetboek;

Overwegende dat verweerder vervolgd werd wegens overtreding van artikelen 10, lid, 3, en 26, 1°, van het koninklijk besluit van 8 april 1954, houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer; dat de rechter over de grond, beschouwend dat beide inbreuken door een zelfde feit voortgebracht waren, een enkele straf heeft uitgesproken van drie dagen gevangzitting of 100 frank geldboete, verhoogd met honderd negentig decimes of vijftien dagen vervangende gevangenisstraf;

Overwegende dat de door de rechter over de grond uitgesproken straf, volgens de omstandigheden van de zaak tot vaststelling dient van de omschrijving van de inbreuk, misdaad, wanbedrijf of overtreding;

Overwegende dat, wanneer een misdrijf beteugeld wordt met een gevangenisstraf, en met een geldboete, het de duur van de gevangenisstraf is die alleen in aanmerking dient genomen om de betreffende zwaarte van de straf te bepalen, zonder dat rekening mag gehouden worden met de geldboete, beschouwd als bijkomende straf; waaruit volgt dat deze, onverschillig haar bedrag, het karakter van de hoofdstraf heeft;

Overwegende dat, naar luid van artikel 40 van het Strafwetboek, de vervangende gevangenisstraf drie dagen niet mag te boven gaan voor de veroordeelden wegens overtreding; dat, dienvolgens de rechter over de grond geen vervangende gevangenisstraf van meer dan drie dagen mocht uitspreken, wanneer de toegepaste hoofdgevangenisstraf aan het voor vaststaand ten laste van verweerder gehouden feit het karakter van een overtreding verleende;

En overwegende, voor het overige, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis doch enkel voor zoveel het tegen verweerder een vervangende gevangenisstraf van vijftien dagen heeft uitgesproken;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van het gedeeltelijk vernietigd vonnis;

Veroordeelt verweerder tot één tiende der kosten, het overige der kosten ten laste van de Staat blijvend.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de correctionele rechtbank te Verviers, in hoger beroep zetelende.

Vlaamse Juristen,
abonneert U
op het
Rechtskundig "Weekblad"

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 29 oktober 1955.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs. Hubené en Kluyskens.

Erfrecht. — Verklaring van testamentaire beschikkingen. — Mondelinge onderrichtingen van de erflater doen slechts een loutere natuurlijke verbintenis van de legataris ontstaan.

In principe moeten testamentaire beschikkingen worden verklaard « potius ut valeant quam ut pereant ».

De loutere mogelijkheid dat de aanstelling van een algemene legataris aanleiding kan geven tot wetsontduiking, is niet voldoende om deze wetsontduiking als noodzakelijk voorhanden te onderstellen en rechtvaardigt op zichzelf de nietigverklaring van het testament niet.

Bij gebreke van bewijs van het tegendeel moet worden aangenomen dat de algemene legataris werkelijk eigenaar en meester geworden is van al de gelegateerde goederen, terwijl naar het inzicht van de erflater zijn mondelinge onderrichtingen slechts een loutere natuurlijke verbintenis hebben doen ontstaan, waaraan de legataris in rechte volkomen vrij bleef al dan niet gevolg te geven.

D'H. t/ C. en anderen.

Overwegende dat geïntimeerden sub numeris 6 tot en met 29, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger hebben gesteld;

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent, op 28 november 1953;

Overwegende dat wijlen Victor S... bij eigenhandig testament d.d. 12 oktober 1943, Norbert D'H... als algemene legataris aangesteld heeft in de volgende bewoordingen : « ... Ik benoem en stel aan voor » mijnen eenige en Algemene legataris ter uitsluiting » van alle andere, Mijnheer Nobert D'H..., woonachtig » te M...

» Dienvolgens geef en legateer ik hem alle mijne » goederen, roerende en onroerende, zonder onder- » scheid, om ervan te genieten met den dag van mijn » overlijden.

» Dit is mijn uiterste wil... »

Overwegende dat tijdens de strafrechtelijke informatie ingesteld op klacht van sommige wettelijke erfgenamen Norbert D'H... bekend heeft mondelinge opdrachten van de erflater gekregen te hebben welke hij zich verbonden had uit te voeren en die ongeveer de helft van het nettobedrag van de successie zouden opsorpen;

Overwegende dat de eerste rechter zich ten onrechte hierop gesteund heeft om het bewust testament nietig te verklaren;

dat, in principe, de testamentaire beschikkingen dienen verklaard « potius ut valeant quam ut pereant »;

dat de loutere mogelijkheid dat de aanstelling van een algemene legataris aanleiding tot wetsontduiking geve niet voldoende is om deze wetsontduiking als noodzakelijk voorhanden te onderstellen en op zichzelf de nietigverklaring van het testament niet rechtvaardigt; (in die zin : Kluyskens : de Schenkingen en Testamenten n° 50; Beudant : Cours de droit civil français, B. VI, n° 106; Noot sub Fr. Verbr. 27 juni 1894, D.P. 1895, I, 204);

dat er, in casu, geen aanwijzingen van wetsontduiking aanwezig zijn en dat zulks ook door geïntimeerden niet voorgehouden wordt;

Overwegende dat geïntimeerden nog aanvoeren dat appellant slechts als een tussenpersoon, een schijnlegataris, zou dienen beschouwd;

Maar overwegende dat deze stelling vooreerst tegen gesproken wordt door de duidelijke bewoordingen van het testament... « enige en algemene legataris ter uitsluiting van alle andere... »;

dat in het testament geen enkel woord voorkomt dat verwijst naar onuitgedrukte onderrichtingen;

dat, bovendien, buiten het testament om, geen gegeven voorgebracht wordt van aard te doen aannemen dat de erflater de legataris niet persoonlijk heeft willen begiftigen; dat zulks uit de strafrechtelijke informatie niet blijkt; dat, integendeel, er uit spruit dat appellant het volle vertrouwen van S... genoot bij wie hij van kindsbeen af regelmatig aan huis kwam, in het bijzonder gedurende de laatste jaren vóór zijn overlijden;

Overwegende dat appellant daarenboven staande houdt dat S... hem herhaalde malen gezegd heeft dat hem het volle recht van uitsluiting toegekend was ten nadele van deze erfgenamen die, alhoewel door de erflater mondeling bedacht, zijn laatste wilsbeschikking zouden betwisten;

dat, bij gebrek aan bewijs van het tegendeel, men aannemen moet dat overeenkomstig de bewoordingen van het testament, D'H... werkelijk eigenaar en meester van al de gelegateerde goederen geworden is terwijl naar het inzicht van de erflater, zijne mondelinge onderrichtingen slechts een louter natuurlijke verbintenis verwekten waardoor de legataris in rechte volkomen vrij bleef er al dan niet gevolg aan te geven; (Kluyskens *ibid.*; De Page, boek VIII, band I, n° 134, B n° 208);

dat artikel 1046 B.W. hier niet van toepassing is; Overwegende dat er in elk geval geen voldoende reden bestaat om te betwijfelen dat het testament de uiterste wil van de erflater weergeeft; dat de eis tot nietigverklaring aldus ongegrond voorkomt;

Overwegende dat uit bovenstaande uiteenzetting blijkt dat de vordering van geïntimeerde niet gericht is tegen de mondelinge onderrichtingen van de de cujus aan appellant maar tegen het testament zelf en de aanstelling van appellant als algemene legataris; dat derhalve de beweegreden door appellant ingeroepen om de ontvankelijkheid van de vordering te betwisten geen steek houdt;

Overwegende dat meer in het bijzonder, wat Inès De C... aangaat, het aanvaarden van 10.000 fr. uit handen van Norbert D'H... haar door wijlen S... toebedeeld, en het afleveren zonder enig voorbehoud van een kwijtschrift desaangaande, de impliciete erkenning van de geldigheid van het testament betekenen;

Om deze redenen :

Het Hof,

Wijzende bij verstek tegenover de geïntimeerden sub numeris 6 tot en met 29,

Alle verdere en strijdige conclusies als nodeloos of ongegrond verwerpend,

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, dienvolgens doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw rechtdoende, zegt de oorspronkelijke vordering ontvankelijk doch niet gegrond, dienvolgens wijst ze af;

Veroordeelt geïntimeerden tot de kosten van beide instanties.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 15 januari 1955.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. De Vreese en Van Hove.

Advocaat-Generaal : Mr. Matthys.

Advocaten : Mrs. Cornelis en Lemahieu.

Belastingen. — Verzet van de belastingschuldige tegen maatregelen van tenuitvoerlegging gegrond verklaard wegens het te nietgaan van de belasting-schuld. — Kosten van de rechtspleging ten laste van de Staat.

Zoals elke zakelijke zekerheid gaat het voorrecht van de Schatkist teniet door het tenietgaan van de verbintenis, tot waarborg waarvan zij bestaat.

Door het tenietgaan van de vordering van de Staat op de belastingplichtige komen alle daden van vervolging of tenuitvoerlegging zonder wettelijke grondslag te staan. De ontvanger, steunend op de voor tenuitvoerlegging vatbaar verklaarde kohieren, wettelijke titel van de invordering, werpt tevergeefs op, dat hij gerechtigd was vervolgingen uit te oefenen ten einde betaling te bekomen van de ingekohierde belastingen; de geldigheid van deze titel, waarvan de ontvanger de tenuitvoerlegging op eigen gevaar vervolgde, was immers noodzakelijk verbonden aan het lot van de belastingschuld zelf in dier voege dat, nu deze schuld zelve te niet is gegaan, ook de titel van invordering en de verdere daden van tenuitvoerlegging als ongeldig dienen te worden beschouwd.

De kosten van de rechtspleging komen derhalve ten laste van de Staat.

Belgische Staat (ministerie van Financiën) t/
Lenaerts en Cabooter.

Herzien het arrest dd. 29 januari 1954;

I. *Omtrent het hoofdzakelijke beroep :*

Overwegende dat in zijn besluiten dd. 1 juni 1954 de appellant toegeeft, dat de bedragen van de aanvullende personele belastingen aangezuiverd werden als gevolg van een ontlasting door hem toegestaan bij beslissing dd. 24 februari 1953, hetzij dus vóór het tussenarrest van 29 januari 1954; dat in werkelijkheid de partijen enkel nog de vraag verdeeld houdt, wie de kosten van de rechtspleging moet dragen;

Overwegende dat, zoals elke zakelijke zekerheid, het voorrecht van de Schatkist te niet gaat door het te niet gaan van de verbintenis ter zake en tot waarborg waarvan zij bestaat;

Overwegende dat het voor de hand ligt dat, door het te niet gaan van de schuldvordering van de Staat tegen de eerste geïntimeerde, alle vervolgings- of uitvoeringsakten zelf zonder wettelijke grondslag komen te staan; dat vergeefs de appellant opwerpt, dat de ontvanger, zich steunende op de uitvoerbaar-verklaarde kohieren, wettelijke titel van de perceptie, gerechtigd was vervolgingen uit te oefenen ten einde betaling te bekomen van de ingekohierde belastingen; dat immers de geldigheid van deze titel, waarvan de ontvanger de uitvoering op eigen gevaar vervolgde, noodzakelijk verbonden was aan het lot van de belastingsinschuld zelf, derwijze dat, waar deze inschuld zelf te niet is gegaan, ook de titel voor de in-

vordering en de verdere uitvoeringsakten als ongedig dienen beschouwd;

Overwegende dat tenslotte de appelland bezwijkt in zijn beroep, waaruit volgt dat hij, op grond van artikel 130 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, boven de kosten van eerste aanleg, waarin hij reeds verwezen werd, ook de kosten van beroep moet dragen;

II. Omtrent het incidenteel beroep :

Overwegende dat de geïntimeerden vóór het Hof evenmin als vóór de eerste rechter enige grond tot schadevergoeding bewijzen, welke niet vergoed zal worden door de verordening van de Staat tot de kosten in elke aanleg;

Op deze gronden.

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1955, betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken,

Gehoord de heer Matthys, advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies,

Alle andere conclusiën als ongegrond van de hand wijzende,

Verklaart het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep ongegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis;

Verwijst de appelland in de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

29 juli 1955.

Voorzitter : M. Kranzen.

Advocaten : Mrs. Koninckx en Bijvoet.

Huwelijk. — Feitelijke scheiding. — Betekenis en toepassing van artikel 214j B.W.

Krachtens artikel 214j B.W. is het verzoek slechts gegrond, zover een van de echtgenoten ernstig te kort is geschoten in de nakoming van zijn plichten; de verkwisting, de onvoorzichtigheid en het slechte beheer rechtvaardigen alleen het treffen van maatregelen ten opzichte van de goederen.

bevelen als de rechter in kortgeding inzake echtscheiding, kan echter de rechter in kortgeding deze maatregelen nemen, zo dikwijls een eis tot echt-art. 214j B.W. dezelfde voorlopige maatregelen kan

Zo de voorzitter der Rechtbank op voet van scheiding is ingesteld, afgezien van de al dan niet gegrondheid van deze eis, terwijl op voet van artikel 214j B.W. de voorzitter in geval van feitelijke scheiding moet nagaan of de echtgenoot, tegen wie de maatregelen gevraagd worden, ernstig te kort is geschoten aan de nakoming zijner plichten.

Buckers t/ Craybeckx.

Gelet op het verzoekschrift ingediend door Buckers Camille, hebbende als raadsman Mr. Koninckx, er toe strekkende, op voet van art. 214j van het Burgerlijk Wetboek, zijn echtgenote Van Craybeckx Denise, hebbende als raadsman Mr. Byvoet, te horen verplichten het kind Dany terug ter beschikking te stellen van zijn vader en zich verbod te horen opleggen de meubelen en mobiliare voorwerpen te verplaatsen en te vervreemden;

Gehoord partijen persoonlijk en hun raadslieden in hun uitleg en middelen, in het Nederlands;

Overwegende dat partijen het eens zijn dat zij onlangs handgemeen werden, waarna de echtgenote

met haar zesjarig zoontje de echtelijke woning verlaten heeft om haar intrek te nemen bij haar ouders; dat zij zich wederzijds beschuldigen de oorzaak geweest te zijn van de woordenwisseling welke in een licht handgemeen ontarnde; dat er nochtans moet worden aangestipt dat bij bevelschrift van 20 augustus 1954 de echtgenote reeds gemachtigd werd met haar kind bij haar ouders te gaan verblijven, omdat er aanwijzingen bestonden dat Buckers destijds schuldige betrekkingen onderhield met een jong meisje; dat de huidige moeilijkheden ontstaan zijn nadat de echtgenote er in had toegestemd het echtelijk leven te hernemen;

Overwegende dat naar luid art. 214j van het Burgerlijk Wetboek de vraag slechts gegrond is in zoverre een der echtgenoten ernstig te kort is gebleven aan zijn plichten; dat door deze ernstige tekortkoming, voor wat de verrechtvaardiging van de maatregelen te nemen ten opzichte van de goederen betreft, moet verstaan worden de verkwisting, de onvoorzichtigheid en het slechte beheer, zoals verder voorzien bij art. 224c (Parlementaire Annalen, Senaat, 31 maart 1927, blz. 467 - Ciselet : Commentaire de la loi du 20 juillet 1930, blz. 62 en volgende);

Overwegende dat er geen aanwijzingen bestaan dat de echtgenote door, na een handgemeen, waarvan het niet bewezen is dat zij de schuld draagt, de echtelijke woning te verlaten met haar nog zo jeugdig kind, om zich naar haar ouders te begeven, ernstig te kort zou gekomen zijn aan haar plichten, noch dat zij zich ten opzichte van het roerend bezit, zou overgeleverd hebben aan daden van verkwisting, onvoorzichtigheid of wanbeheer;

Overwegende dat indien de Voorzitter der Rechtbank, op voet van art. 214j B.W. dezelfde voorlopige maatregelen kan treffen als de rechter in Kortgeding in zake echtscheiding, nochtans de rechter in kortgeding deze maatregelen kan treffen telkens er een eis tot echtscheiding is ingediend, onafgezien van de al of niet gegrondheid van deze eis, terwijl op voet van art. 214j, de Voorzitter, ingeval van scheiding in feite, moet nagaan of de echtgenoot, tegen dewelke maatregelen gevraagd worden, ernstig te kort is gekomen aan zijn plichten; dat bij gebrek aan dergelijk bewijs in onderhavig geval, de vraag moet verworpen worden;

Om deze beweegredenen :

Verklaren de hierboven omschreven vraag van Buckers Camille, ongegrond en wijzen deze af.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

8 december 1955.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Moerenhout en Verbrugghen.

Advocaten : Mrs Van den Berghe en Gits.

1. **Subrogatie. — Middelen en excepties van de schuldenaar.**
2. **Feitelijke vereniging. — Een feitelijke vereniging zonder rechtspersoonlijkheid kan niet in rechte optreden, noch rechten verkrijgen, noch verbintenissen aangaan.**

1. *De schuldenaar kan tegen de gesubrogeerde alle verweermiddelen en excepties inroepen, die hij zou gehad hebben tegen de oorspronkelijke schuldeiser.*
2. *Feitelijke verenigingen bezitten geen rechtspersoonlijkheid alhoewel hun bestaan wettig is.*
Feitelijke verenigingen zijn die, welke opgericht

zijn buiten een door de wet voorgeschreven kader. Het gewone verbintenissenrecht is daarop toepasselijk.

De leden ervan kunnen zich « ut singuli » verbinden en « ut singuli » handelen, hetzij zij zulks persoonlijk doen, hetzij zij vertegenwoordigd worden door een lasthebber.

De feitelijke vereniging kan als zodanig noch in rechte gedagvaard worden noch in rechte optreden; zij kan als zodanig niet rechtssubject zijn, geen verbintenissen aangaan, noch verplichtingen op zich nemen.

S. V. De Sociale Voorzorg t/ Stad Izegem.

Overwegende dat de vordering strekt tot de betaling aan eiseres van de som van 11.003,65 frank, door eiseres uitbetaald aan haar verzekerde Textielarbeiders-Centrale uitbetaald op grond van een Omhiumverzekering, dit ten gevolge van een ongeval, waardoor de auto-wagen van verzekerde beschadigd werd en waarvoor verweerster, Stad Izegem, verantwoordelijk wordt gesteld.

I° In feite :

Overwegende dat op 21 maart 1950, Denys Guillaume, in dienst van de Textielarbeiders-Centrale, van Gent; met het voertuig toebehorende aan de Centrale, te Izegem, door de Nieuwstraat, uit de richting Post naar de Koornmarkt rijdend, in aanraking kwam met een riooldeksel, waardoor het voertuig beschadigd werd aan de voortrein;

Overwegende dat de S.W.M. De Sociale Voorzorg, de Textielarbeiderscentrale van België, te Gent, bij verzekeringspolis nr 64907, verzekerde tegen burgerlijke verantwoordelijkheid, brand, diefstal, schade aan het rijtuig en bijstand vóór het gerecht;

Overwegende dat blijkt uit een vergoedingskwijtschrift d.d. 19 juni 1950, dat eiseres aan de Textielarbeiderscentrale te Gent, een vergoeding van 11.003,65 frank betaalde voor slotrekening van alle schadelijke gevolgen van het ongeval, overgekomen de 21 Maart 1950;

Overwegende dat de S.W.M. De Sociale Voorzorg, op grond van de in de plaatsstelling of subrogatie van de verzekeraar in de rechten en vorderingen van de door haar betaalde verzekerde, bij dagvaarding van 20 maart 1951, aan de Stad Izegem, die zij aansprakelijk stelt voor de schade, de terugbetaling vorderde van de door haar betaalde vergoeding;

II° In rechte :

Overwegende dat eiseres voorhoudt dat de schade aan het rijtuig van haar verzekerde, berokkend werd door een reeks fouten van de Stad Izegem;

Dat inderdaad op het tijdstip dat het ongeval zich voerdeed, de Stad Izegem herstellingswerken aan de baan liet uitvoeren in de Nieuwstraat, zonder de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen om de weggebruikers op voldoende wijze over deze werken in te lichten, des te meer, dat, wegens de gebrekkige stadsverlichting, de weggebruiker niet kon waarnemen dat de bekleding der baan in de straat, onderbroken was;

Dat onder meer geen verbod van doorgang door verweerster werd aangebracht, en zij zodoende verzuimd had art. 132/2° van de Wegcode, na te leven;

Overwegende dat verweerster beweert dat de vordering niet ontvankelijk is, daar de « Textielarbeiderscentrale van België » geen rechtspersoonlijkheid bezit en eenvoudig een feitelijke vereniging uitmaakt;

Overwegende dat zij ten gronde betwist een fout begaan te hebben, daar de toestand deze niet was door eiseres beschreven;

Dat in elk geval zij het bedrag der schade betwist, daar deze niet tegensprekelijk werd vastgesteld, en eiseres de bewijslast van de schade draagt;

Betreft de ontvankelijkheid van de vordering :

Overwegende dat de vordering gesteund is op de wettelijke in de plaatsstelling van de verzekeraar, voorzien door art. 22 van de Wet van 11 juni 1874, op de verzekeringen, alsook op de in de plaatsstelling bij overeenkomst voorzien door art. 4 van de Verzekeringspolis, en dat de eis zijn grond vindt in art. 1382, 1383 en 1384 B.W. aangeduid in de dagvaarding;

Overwegende dat volgens bepaalde rechtsleer de in de plaatsstelling een bijzondere afstand van schuld-vordering is, (De Page : Dr. Civ. T. III, bl. 467 en volg. Planiol : Dr. Civ. T. II, bl. 171, 179), terwijl zij voor andere auteurs een rechtsfictie is waarbij de schuld die door een derde betaald wordt met al haar hoedanigheden en zekerheden ten gunste van deze derde geacht wordt voort te bestaan. (Kluyskens : Burg. Recht, T.I, Verbintenissen, bl. 167);

Overwegende dat de derde, die betaald heeft, de schuldvordering overneemt met al zijn voordelen en nadelen, (De Page : Dr. Civ. T. III, bl. 495; Planiol et Ripert : Dr. Civ. T. VII, bl. 1242) zodat de schuldenaar tegenover de in de plaats gestelde al de uitnemingen of excepties kan invoeren die hij tegenover de oorspronkelijke schuldeiser zou bezeten hebben. (Rép. pr. Dr. Belge, T. IX, V° Obligations, bl. 165);

Overwegende dat verweerster dus aan eiseres al de excepties mag tegenwerpen die zij tegenover de Textielarbeiderscentrale van België vermocht in te roepen;

Overwegende dat verweerster beweert dat de Textielarbeiderscentrale van België, geen rechtssubject zijnde, geen drager kon zijn van rechten in dewelke dus ook eiseres kan gesubrogeerd zijn, en daarenboven in rechte niet kon handelen, minstens als een collectief zedelijk wezen;

Overwegende dat rechtspersonen groeperingen zijn van fysieke personen aan dewelke, om een reden van maatschappelijk of economisch belang, een afzonderlijk en zelfstandig bestaan, onafhankelijk van dit der leden, wordt toegekend, om aan de vereniging toe te laten, het collectief en blijvend doel door de leden beoogd, te bereiken, (De Page, Dr. Civ. T. I, bl. 226; Goedseels : Person. civ. des Assoc. sans but lucratif, bl. 29) daar de groepering als zulkdanig door dit technisch middel der rechtspersoonlijkheid, bekwaam wordt het voorwerp te zijn van juridische verhoudingen, afgescheiden van deze, van haar leden beschouwd « ut singuli » ;

Dat zodoende een voldoende veiligheid gegeven wordt aan een geheel van goederen of belangen, gevormd door 's mensen wil, en tot de eenheid samengebracht, en zodanig door hun verbondenheid aan een bepaald doel vereenzelvdigd, dat zij, ten aanzien van rechtskundige verhoudingen, met een lichamelijke persoon kunnen worden gelijkgesteld. (De Page : Dr. Civ. T. I, bl. 440; Josserand : Dr. Civ. T. I, bl. 382, 383; Colin et Capitant, Dr. Civ. T. I, bl. 113, 681, 682; O. Giercke : Die Genossenschaftstheorie, bl. 724, Planiol : Dr. Civ. T. I, bl. 989);

Overwegende dat de meeste hedendaagse rechtsgeleerden het werkelijk bestaan der zedelijke persoon aannemen, dewelke geen loutere fictie is maar beantwoordt aan een werkelijkheid gesproten uit de menselijke wil. (De Page : Dr. Civ. T. I, bl. 441; Planiol et Ripert : Dr. Civ. T. I, nr. 71; O. Giercke : Die Genossen-

schaftstheorie, bl. 724; Colin et Capitant: Dr. Civ. T. I, nr 641);

Overwegende dat dit in positief recht in België des te min betwistbaar is; dat de Grondwet in artikel 20, het recht van vereniging waarborgt, dewelke vereniging geen loutere vergadering van personen is, zoals deze is voorzien in artikel 19 van de Grondwet;

Overwegende dat, zo de werkelijkheid van het zedelijk wezen vaststaat, zijn rechtspersoonlijkheid enkel vakkundig of technisch is. (De Page: Dr. Civ. T. I, bl. 441).

Overwegende dat de feitelijke verenigingen geen rechtspersoonlijkheid bezitten, alhoewel hun bestaan wettig is;

Dat feitelijke verenigingen deze zijn, die opgericht zijn buiten een door de wet voorgeschreven kader;

Dat dus het gemeen recht der verbintenissen op hen toepasselijk is;

Overwegende dat de leden ervan « ut singuli » zich verbinden en handelen, hetzij zij persoonlijk voorkomen, hetzij zij vertegenwoordigd zijn door een lasthebber;

Dat dus de Vereniging als zulkdanig noch in rechte kan gedagvaard worden, noch in rechte kan optreden. (Beroep Gent, 23 juni 1936, J. C. F. Werkrechtersraad in beroep Gent, d.d. 28 sept. 1953, na verbreking Carrosserie Jonckhere t/ Sobry en Soete, J. C. F. 1937, bl. 225);

Dat de feitelijke vereniging als zulkdanig, ook geen rechtssubject zijn kan noch rechten verwerven kan, maar ook geen verbintenissen kan aangaan, noch verplichtingen op zich nemen kan. (Van Goethen en Gheysen: Arbeidsrecht bl. 450);

Overwegende dat de Textielarbeiderscentrale van België te Gent, voorkomt als zijnde een feitelijke Vereniging, vallende in de categorie dezer verenigingen benoemd « syndicaten » gesticht op grond van artikel 20 van de Grondwet, die de vrijheid van vereniging waarborgt;

Dat zij niet is gesticht geworden onder vorm van een maatschappij of vereniging aan dewelke de Wet rechtspersoonlijkheid toekent, zoals de wettelijke beroepsverenigingen;

Overwegende dat de Textielarbeiderscentrale van België, als zulkdanig geen eigenaarster kon zijn van de beschadigde auto;

Overwegende dat het exemplaar van de polis van de Textielcentrale met eiseres, onder melding « de contractant » ondertekend is door een onleesbaar handteken, zonder zelf de minste vermelding als zou de ondertekenaar handelen « qualitate qua » als lasthebber van de leden;

Overwegende dat verweerster tegenover de Textielarbeiderscentrale met recht kon tegenwerpen dat zij niet gemachtigd was om in rechte te staan, en een vordering uitgaande van haar niet ontvankelijk is;

Dat zij dan ook aan de gesubrogeerde eiseres dezelfde Exceptie tegenwerpen kan;

Overwegende dat daarenboven ten gronde ook de vordering zou moeten afgewezen worden, daar de Textielcentrale aan eiseres geen schuldvordering kon overdragen die zij nooit had bezeten bij gemis aan rechtspersoonlijkheid, maar in onverdeeldheid het bezit was van al de leden der vereniging;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
Alle verdere besluiten van de hand wijzende;
Verklaart de vordering onontvankelijk.
Verwijst eiseres in al de kosten.

NOOT: Ten aanzien van de vraag, of een vakvereniging zonder rechtspersoonlijkheid in rechte kan staan wat betreft de klacht tegen de geldigheid van de verkiezing van een ondernemingsraad zie Werkrechtersraad in hoger beroep te Gent, 28 november 1955, R.W. 1955-1956, 907 en punt 4 van de daaronder opgenomen noot, alsmede in dit nummer Arbeidsgerechtigd voor de provinciën Antwerpen en Limburg d.d. 12 december 1955.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

9e Kamer. — 15 februari 1956.

Voorzitter: M. De Bie.

Rechters: M.M. Jans en Ceulemans.

Openbaar Ministerie: M. Van Eeckhoudt.

Advocaten: Mrs. A. Debergh en W. Koelman.

1. **Schade.** — Verkeersongeval tevens arbeidsongeval. — Vermoedelijke overlevingsduur en winstgevende overlevingsduur. — Ploegbaas grondwerker. — Morele schadevergoeding voor pijnen en smarten.
2. **Arbeidsongevallen.** — Verhaalsrecht van de in de plaats gestelde verzekeraar tegen de derde verantwoordelijke. — Vereisten voor het ontstaan van dat verhaalsrecht. — Voorlopige wiskundige reserve.

1. *Voor de berekening van de materiële schade geleden door een ploegbaas-grondwerker, slachtoffer van een verkeersongeval, die de ouderdom van 66 jaar bereikt heeft op de datum der heling van de opgelopen letsels, kan geen rekening gehouden worden met de normale levensduur zoals die blijkt uit de levensduurtabellen.*

Er kan alleen rekening gehouden worden met de winstgevende levensduur die in casu op 5 jaar dient bepaald te worden te rekenen van de datum van heling.

In geval van bestendige werkonbekwaamheid van 80 % die van beroepswege als volledig te beschouwen is, dient een morele schadevergoeding van 200.000 fr. voor pijnen en smarten te worden toegekend.

2. *De verzekeraar tegen de gevolgen van arbeidsongevallen die in de plaats van de werkgever is getreden, heeft slechts verhaal tegen de derde, die verantwoordelijk is gesteld voor het ongeval in de mate waarin hijzelf vergoedingen heeft uitbetaald.*

Zolang de termijn van herziening binnen de drie jaar niet is verstreken, is het scheppen ener voorlopige wiskundige reserve noch betaling noch uitgave; ondanks de vastlegging van fondsen of waarden tot stelling der reserve blijven deze eigendom van de verzekeraar en lijdt hij dus geen nadeel of verlies door aan deze gelden dergelijke bestemming te geven.

Thijssen en La Royal Belge t/ Erven Van Boven.

.....
Gezien de stukken van het onderzoek;
Gehoord de Burgerlijke Partijen in hun middelen en besluiten ontwikkeld in de Nederlandse taal, ter zitting vertegenwoordigd bij volmacht, door Mr. Koelman, advocaat;

.....
Gehoord de vrijwillig verschijnende erven B. V., in hun middelen van verdediging, en ter zitting vertegenwoordigd bij volmacht, door Mr. Debergh, advocaat;

.....

B.P. Th. :

Overwegende dat de gerechtsdeskundige, Dokter Steyaert, tot het besluit komt dat de werkonbekwaamheid van het slachtoffer volledig is geweest tot 1 juni 1954 en gevolgd werd door een bestendige werkonbekwaamheid van 80 % welke onbekwaamheid van beroepswege als volledig dient te worden beschouwd;

Overwegende dat de B.P. vooreerst de betaling vordert van een bedrag van 4.208 fr., zijnde het verschil tussen de forfaitaire vergoedingen die zij, voor de periode lopende van het ongeval tot de dag der heling, vanwege de verzekeraarwet heeft ontvangen en het basisloon van 71.424 fr. per jaar; dat deze schadepost verrechtvaardigd is en overigens niet wordt betwist;

Overwegende dat de B.P. vervolgens de betaling vraagt van een som van 625.674 fr. vertegenwoordigende de materiële schade die zij lijdt, tengevolge van haar bestendige en volledige werkonbekwaamheid vanaf de datum der consolidatie; dat dit bedrag berekend wordt op basis van een loon van 71.000 fr. gedurende 11 jaar;

Overwegende dat de B.P. op 1.6.1954, datum van de heling de ouderdom van 66 jaar had bereikt, geboren zijnde op 10.2.1888; dat zij, volgens de tabellen van Dillaerts, nog op een overlevingsduur van 11 jaar mocht rekenen; dat zij sedert 23.4.1946, als ploegbaas-grondwerker, in dienst was van de « Société Générale de Dragages »; dat uit een arrest dd. 1.7.1954 van haar werkgever blijkt dat zij « wegens zijn vakkunde en voldoening in het werk nog enkele jaren in dienst kon blijven »; dat men nochtans bezwaarlijk kan aannemen dat een ploegbaas-grondwerker tot zijn 77 jaar als dusdanig werkzaam zou blijven, al genoot hij een bloeiende gezondheid; dat het dan ook billijk voorkomt, rekening houdende met de hierboven aangehaalde omstandigheden, de winstgevendende overlevingsduur van de B.P. op 5 jaar te beramen, vanaf de consolidatie harer letsels, zodat haar de som van 71.000 fr. per jaar, over vijf jaar gekapitaliseerd van 4 ½ %, hetzij 71.000 fr. $\times$ 4,3899 = 311.683 fr. toe komt;

Overwegende dat, gelet op de ouderdom van het slachtoffer, de zware letsels die zij opgelopen heeft en de pijnlijke en langdurige verzorging ervan, zijn volledige werkonbekwaamheid van beroepswege en de belangrijke graad van zijn algemene invaliditeit, het gevoel van minderwaarde dat hij voortaan te verduren zal hebben wegens zijn schier volledig fysisch en geestelijk verval, het billijk voorkomt hem een vergoeding van 200.000 fr. toe te kennen hoofdens morele schade;

Overwegende dat van deze bedragen dient afgetrokken de reeds toegekende provisionele vergoeding van 20.000 fr.;

B.P. La Royale Belge :

Overwegende dat de B.P. de terugbetaling vraagt van de volgende bedragen, die zij, als verzekeraar-wet aan Thyssen, heeft uitbetaald, en die niet betwist worden door verweerders :

Tijdelijke vergoeding van 1.1.1954 tot 1.6.1954 :	25.996 fr.
Rekening C.O.C. :	7.407 fr.
Dokter de Roover :	400 fr.
Vervoerkosten slachtoffer :	1.595 fr.
	<hr/>
	35.398 fr.

Overwegende dat de B.P. verder de terugbetaling vordert van de voorlopige wiskundige reserve, groot 532.128 frank, die zij heeft dienen te vormen, in haar hoedanigheid van verzekeraar-wet, overeenkomstig

art. 13 K.B. van 7.12.1931, tot zekerheid van de uitbetaling van de vergoedingen die in geval van bestendige werkonbekwaamheid dienen betaald te worden tot op het ogenblik van vestiging van het lijfrentekapitaal, alsmede tot zekerheid van de gebeurlijke vestiging van dit kapitaal;

Overwegende dat de vordering van de verzekeraar-wet tegen de derde verantwoordelijke enkel gegrond is op art. 22 wet 11.6.1874, dat de verzekeraar subrogeert in de rechten van de verzekerde, hetgeen aan de B.P. ter zake toelaat de vordering in te stellen die de verzekerde werkgever, in de plaats van het slachtoffer, mag uitoefenen; dat de verzekeraar echter, overeenkomstig zelfde wetsbepaling slechts in de rechten van de verzekerde treedt tegen de derde-verantwoordelijke voor de schade, indien hij deze schade betaald heeft;

Overwegende dat de vestiging door de verzekeraar-wet van een voorlopige wiskundige reserve, geen betaling uitmaakt van de schade en hem van zijn schuld tegenover het slachtoffer niet bevrijdt; dat de waarden die door hem voorbestemd worden tot vestiging dezer reserve, zijn eigendom blijven en zijn patrimonium niet verlaten en hij er slechts, gebeurlijk, definitief de vrije beschikking over zal kunnen verliezen bij het verstrijken van de herzieningstermijn, wanneer de schade niet meer toekomstig en hypothetisch zal wezen, doch zeker definitief en derhalve voor vergoeding vatbaar;

Overwegende dat de wet van 16.3.1954, art. 3, die aan de gesubrogeerde verzekeraar-wet, die het kapitaal om de renten te betalen vastgelegd heeft, zelfs in eigen handen, indien hij daartoe gemachtigd is, toelaat er de terugbetaling van te eisen vanwege de verantwoordelijke derde, enkel betrekking heeft op de definitieve mathematische reserve en niets heeft gewijzigd aan de principes die de voorlopige wiskundige reserve beheersen; dat de beide reserves trouwens wezenlijk verschillen, vermits de eerste een definitieve en de tweede een gebeurlijke schade waarborgen;

Overwegende dat de B.P. eindelijk in ondergeschikte orde het bedrag terugvordert van de renten die zij, vanaf de heling tot hiertoe aan het slachtoffer betaald heeft, namelijk :

van 1.6.1954 tot 31.12.1954	fr. 33.166
jaar 1955	fr. 57.140

hetzij samen fr. 90.306

dat deze verrechtvaardigd blijkt, dat deze som echter, overeenkomstig art. 19 werkonbekwaamheid-wet, dient afgetrokken te worden van de vergoeding wegens bestendige werkonbekwaamheid van Th. toegekend;

Overwegende dat ieder der erfgenamen slechts gehouden is tot betaling der schulden van de nalatenschap, naar evenredigheid van zijn aandeel in de nalatenschap;

.....
Om deze beweegredenen :

Rechtdoende op tegenspraak;
De Rechtbank :

Geeft akte aan verweerders dat zij vrijwillig het geding tegen hun rechtsvoorganger V. B. J. hernemen en vrijwillig voor de Rechtbank verschijnen om te horen beslissen over de burgerlijke belangen, na nederlegging van zijn verslag dd. 4 juni 1954 door de bij vonnis dezer Kamer dd. 15 februari 1954 aange-stelde deskundige dokter Steyaert;

En rechtdoende over de eis van de B.P. Th. :

veroordeelt verweerders, ieder naar evenredigheid van zijn aandeel in de nalatenschap van wijlen V. B. J., om te betalen aan de B.P. Th. P.:

) voor materiële schade :

. 4.208 fr. voor loonverlies voor tijdelijke werkonbekwaamheid;

. 222.277 fr. (zijnde 311.683 — 90.306, som die aan de N.V. La Royale Belge wordt verleend) voor bestendige werkonbekwaamheid;

3. verleent akte van voorbehoud voor de terugvordering van alle geneeskundige en pharmaceutische kosten in de toekomst;

b) voor morele schade :

180.000 fr., zijnde 200.00—20.000 reeds provisioneel toegekend);

al die bedragen te vermeerderen met de vergoedende intresten vanaf 15.10.1953, de gerechtelijke intresten en de kosten;

Geeft akte aan deze B.P. dat zij het geding schat tegen alle verweerders en in elk zijner delen op 1.000.000 fr.;

Wijst haar af voor het overige van haar eis;

.....

En rechtdoende over de eis van de B.P. N.V. La Royale Belge :

veroordeelt verweerders, ieder naar evenredigheid van zijn aandeel in de nalatenschap van wijlen V. B. J., om te betalen aan de B.P. de sommen van : 35.398 fr. en van 90.306 fr. voor geneeskundige verzorging en voor reeds betaalde renten wegens tijdelijke en bestendige werkonbekwaamheid aan Th., al deze sommen te vermeerderen met de intresten aan 4½ % vanaf 15.2.1954, de rechtelijke intresten en de kosten, inbegrepen de kosten van expertise;

verleent akte aan deze B.P. dat zij haar recht voorbehouden aan verweerders de terugbetaling te eisen van de rente die zij gehouden is te betalen aan Th. vanaf 1.1.1956 tot 15.20.1957, en van dan af de terugvordering te eisen van de gevestigde wiskundige reserve;

Verleent akte aan de B.P. dat zij haar recht voorbehoudt de terugvordering te eisen aan verweerders van de sommen die zij nog zou gehouden zijn te betalen aan Th. uit hoofde van het ongeval voor geneeskundige en alle andere kosten;

geeft akte aan de B.P. dat zij het geding schat op 500.000 fr. tegenover elk der verweerders en in elk zijner delen;

Wijst de B.P. af van het overige van haar eis.

.....

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 21 april 1955.

Voorzitter : M. Graeys.

Rechters : M.M. E. De Nijs en E. Eeman.

Advocaten : Mrs. Hoste en E. D'Hondt.

Wegverkeer. — Bewaakte overweg. — Slagboom in sluitbeweging. — Voorzienbare en zichtbare hinderenis. — Aanrijding. — Volledige verantwoordelijkheid

Wanneer een bewaakte overweg behoorlijk door een verkeerstekensesignaleerd is en de draaiboom goed zichtbaar is van de weg, is de aanvang van een manoeuvre van dichtdraaien van de slagboom voor de weggebruiker een voorzienbare en zichtbare hinderenis.

De autobestuurder die met matige snelheid rijdt en de slagboom aanrijdt, wanneer deze ongeveer 1,80 m. toegedraaid is, is geheel verantwoordelijk voor het ongeval.

O. M. en N.M.B.S. b.p. t/ Pardon en Meire.

Overwegende dat er bij de plaatschouwing werd vastgesteld dat een verkeerstekensesignaleerd barreel voorstellende geplaatst is in de Patersonstraat, richting overweg, op circa 150 m. afstand van de barreel; dat hiervoor verdachte Pardon reeds voldoende er van verwittigd werd dat hij een sluitbarreel naderde; dat eveneens werd vastgesteld dat de opengedraaide barreel steeds goed zichtbaar is en geen struikgewas het zicht er van belemmert, zodat verdachte van in den beginne het toedraaien van de barreel kon waarnemen; dat niets toelaat te veronderstellen dat de toestand ter plaatse wijzigingen zou ondergaan hebben sedert 1.2.1954, datum van de feiten; dat de verklaringen van de seingever — barreelwachter Declodet Cesar voor de heer Politierechter op 14.10.54 afgelegd, de stelling van verdachte Pardon niet steunen, vermits hij er slechts zegde « aan deze overweg staat er daar een struik, doch deze struik belet bijna niets van het zicht »; dat het ongeval zich immers voordeed in hetzelfde jaargetijde als bij de terplaatsbegeving, dus wanneer de struiken ontbladerd zijn;

Overwegende dat er uit bovenstaande overwegingen blijkt dat verdachte Pardon geenszins kan verrast zijn geworden door het toedraaien van de barreel; dat dit toedraaien van de barreel immers voor hem een zichtbare hinderenis was;

Overwegende dat er bij de plaatschouwing nog werd uitgemaakt dat er zes seconden nodig zijn om de barreel 1,80 m. te sluiten, zoals toen het ongeval zich voordeed; dat, anderzijds verdachte Pardon staande houdt hoogstens 10 km. per uur gereden te hebben; dat hij aan deze snelheid gedurende zes seconden $10.000 \times 6 : 3.600 = 16,65$ m. kon afleggen;

Dat, vermits hij reeds 2,65 m. met zijn voorste voorbij de barreel was bij de aanraking, hij nog 16,65 min 2,65 of 14 meter van de barreel verwijderd was; toen deze begon toe te draaien; dat deze afstand ruimschoots moet volstaan aan de snelheid van 10 km. per uur om nog vóór de barreel tot stilstand te komen; Dat dezelfde overweging geldt voor snelheden beneden de 10 km. per uur, vermits niettegenstaande de afstand dan korter zal zijn, er aan deze snelheden practisch ogenblikkelijk en ter plaats kan gestopt worden; dat verdachte nochtans niet stilstond voor de toedraaiende barreel en deze aanreed; wat zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid medebrengt zoals de eerste rechter het vaststelde;

Overwegende dat het bedrag der schadevergoeding door de eerste rechter toegekend in beroep niet wordt betwist;

Overwegende dat de tweede verdachte Meire Prosper persoonlijk werd gedaagd als burgerlijk verantwoordelijk voor de eerste verdachte en dat de Nat. Mij der Belg. Spoorwegen zich aanstelde voor de eerste rechter tegen beiden, verdachte en medegedaagde;

Overwegende dat het niet wordt betwist dat de eerste verdachte in dienst is van de N.V. Sobrumo waarvan de tweede gedaagde Voorzitter-afgevaardigde beheerder is; dat de eerste verdachte derhalve de aangestelde niet is van de tweede gedaagde, zodat deze laatste niet zonder meer persoonlijk kan gedaagd worden als burgerlijk verantwoordelijk; dat, weliswaar de tweede gedaagde zich tijdens een verhoor, afgenomen door de Politiecommissaris van Maldegem, burgerlijk verantwoordelijk zou verklaard hebben, dat evenwel het stuk 9 van de strafbundel, het verhoor behelzende, door tweede gedaagde niet werd ondertekend, zodat dit op een misverstand kan berusten, dat overigens tweede gedaagde in besluiten, zijn burgerlijke verantwoordelijkheid betwist: dat tweede gedaagde, zoals hij werd gedaagd, derhalve dient buiten zaak te worden gesteld;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

26 maart 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Rechters : M.M. d'Haese en Beyaert.
Referendaris : M. Vandekerckhove.

Verzekering. — Uitlegging van polisbedingen.

De verzekeringnemer is door zijn handtekening gebonden voor de gehele verzekeringsovereenkomst met al haar bedingen.

Indien hij bepaalde bedingen niet gelezen of niet begrepen heeft, kan hij zijn eigen tekort en fout niet invoeren, daar zijn eventuele dwaling dienvolgens onverschoonbaar is en zonder uitwerking ten nadele van de verzekeraar.

In geval van twijfel moet de overeenkomst worden verklaard tegen hem die bedongen heeft. Op straffe van interpretatie tegen hem moet de verzekeraar duidelijk zijn in de uitdrukking zijner bedoelingen, bijzonder inzake verzekeringsovereenkomsten, die praktisch adhaesiecontracten geworden zijn.

N.V. Belgische Leeuw t/ Goussaert.

Gezien de daging van 3 Januari 1955, waarbij eiseres de veroordeling van verweerder vordert tot het sluiten van een verzekeringsovereenkomst tegen het normaal tarief voor zijn nieuw aangeworven auto « Citroën », zoniet te horen zeggen dat het vonnis zelf als overeenkomst zal gelden tegen de vroeger overeengekomen voorwaarden en dit vanaf 14 oktober 1954, eiseres tevens jegens verweerder de betaling vorderen van 2.271 frank premie voor het eerste jaar, met de rechterlijke rente en alle de kosten van het geding;

Overwegende dat tussen partijen op 15 maart 1954 een verzekeringsovereenkomst, vastgelegd in polis n° 275299A, gesloten werd voor 10 jaar, waarbij verweerder zijn burgerlijke aansprakelijkheid jegens derden, hoofdens ongevallen door hem met zijn bromfiets

veroorzaakt, verzekerde tegen een jaarlijkse premie van 450 frank;

Overwegende dat verweerder in oktober 1954 zijn bromfiets door een kleine auto « Citroën » 2 H.P. verving en dat eiseres thans artikel 7 der algemene voorwaarden van de polis inroept om verweerder te verplichten zich bij eiseres voor dat nieuw voertuig tegen een jaarlijkse premie van 2.471 frank te verzekeren;

Overwegende dat artikel 7, eerste lid (het enige dat hier geldend is) luid als volgt :

« De verzekerde-onderschrijver verbindt zich aan de Maatschappij bekend te maken en door haar te doen waarborgen, voor dezelfde risico's als deze voorzien in tegenwoordige polis, welke *autorijtuig* ook, dat hij zou komen aan te schaffen, hetzij in vervanging hetzij in vermeerdering van het of de *rijtuigen*, aangegeven in tegenwoordige polis of in een polis vroeger bij de Maatschappij onderschreven, deze behoudt nochtans het recht geheel of een gedeelte van het nieuwe risico te weigeren. De waarborg betreffende de nieuwe *rijtuigen* zal slechts als verworven aangezien worden na bestatiging bij polis of bijvoegsel der voorgekomen wijzigingen, en na betaling door de verzekerde-onderschrijver van de premiën of aanvullende premiën, verschuldigd op grond van het tarief, in voege op het ogenblik der wijziging »;

Overwegende dat verweerder vroeger en nu weigert deze nieuwe overeenkomst te sluiten en daartoe drie redenen aangeeft :

1) het beding van artikel 7, in kleine letter gedrukt, is niet redelijk en ontsnapte aan de aandacht van verweerder, die derhalve dwaling inroept;

2) de polis bestaat o.m. uit een inlasblad, waar partijen duidelijk hebben bedongen en vermeld : « Het woord « rijtuig » vermeld in de polis moet vervangen worden door « bromfiets » zodat artikel 7 slechts voor de vervanging van een bromfiets door een andere bromfiets toepasselijk is;

3) eiseres vraagt 2.471 frank premie en de concurrentie slechts 1.750 frank, zodat de toepassing van artikel 7 leidt tot onduidelbare willekeur;

Overwegende op 1, dat verweerder door zijn handtekening gebonden is voor de gehele verzekeringsovereenkomst met alle haar bedingen;

dat verweerder, moest hij bepaalde bedingen niet gelezen of niet begrepen hebben, zijn eigen tekort en fout niet kan invoeren en zijn gebeurlijke dwaling dienvolgens onverschoonbaar is en zonder uitwerksel ten nadele van eiseres;

Overwegende op 2, dat het inlasblad op een bijzondere wijze de betekenis en de bedoeling van partijen verduidelijkt, vermits haar volle aandacht daarop veel sterker gevestigd was;

dat voormelde woorden inderdaad in het inlasblad voorkomen; dat eiseres betoogt als zou dit beding weinig betekenen en als zou het in elk geval niets wijzigen aan de verbintenis om « welk autorijtuig ook, dat verweerder zou aanschaffen, hetzij in vervanging, hetzij in vermeerdering van het of de rijtuigen aangegeven in tegenwoordige polis, te doen waarborgen bij de maatschappij voor dezelfde risico's als deze in tegenwoordige polis voorzien »;

dat het woord « bromfiets » slechts het woord « rijtuig » vervangt en niet woord « autorijtuig »;

Overwegende dat wanneer het enkelvoudige woord « rijtuig » in de polis slechts zou betekenen het verzekerd vervoermiddel « bromfiets » het bijzonder beding van het inlasblad nutteloos, overbodig en zinloos ware, hetgeen onaanvaardbaar is, daar men aan

de bepaling de betekenis moet geven waarmede zij enig gevolg kan hebben (artikel 1157 B. W.); dat deze restrictieve betekenis van het bijzonder beding ter zake niet opgaat, omdat eiseres dit dan speciaal had moeten aanduiden;

dat «rijtuig» door «bromfiets» vervangend in de volstrekt algemene zin, zoals op het inlasblad bedoeld, volgende inhoud aan artikel 7 geeft :

«de vervanging of vermeerdering van de bromfiets van deze polis door welke auto-bromfiets ook, verplicht de verzekerde de risico's ervan bij de maatschappij te doen waarborgen. De waarborg betreffende nieuwe bromfietsen zal slechts ale verworven aangezien worden...»;

Overwegende dat verweerder dienvolgens terecht mocht menen dat hij zich voor elke nieuwe of tweede bromfiets bij eiseres moest verzekeren, maar niet voor een nieuwe auto, zelfs niet motor;

Overwegende daarenboven dat in geval van twijfel de overeenkomst moet verklaard worden tegen hem die bedongen heeft, weze hier eiseres;

dat eiseres, op straffen van interpretatie tegen haar, duidelijk en netter moet zijn in de uitdrukking van haar bedoelingen, bijzonder in materie van verzekeringsovereenkomsten die practisch adhaesiecontracten geworden zijn;

Overwegende dat de vordering dienvolgens ongegrond is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluitend afwijzend, Verklaart de vordering van eiseres ongegrond en veroordeelt haar tot de kosten van het geding;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 22 november 1955.

Voorzitter : M. Dirix
Rechters : M.M. Blauwaert en Maes.
Referendaris : M. Cloquet.
Advocaten : Mrs. Maillet en Melis.

Bekentenis. — Onsplitsbaarheid van de samengestelde bekendenis. — Geen bewijskracht ten aanzien van een beweerde eigen tegenvordering van de bekennner.

De garage-verkoopster beweert ten onrechte, dat de vermelding van contante betaling de partijen niet zou binden, omdat zij slechts ten behoeve van de financieringsfirma zou geschreven geweest zijn. Partijen moeten vermoed worden die firma overeenkomstig de waarheid te hebben ingelicht en in principe zijn zij zelf gebonden door hun verklaring, zolang de simulatie niet bewezen is.

Bekentenis van de koper dat er geen contante betaling in speciën is geschied, doch dat hij zich heeft gekweten door een «in betaling geving» (datio in solutum) en de verkoopster een opleg verschuldigd bleef.

De eerste twee bestanddelen van deze bekendenis zijn onsplitsbaar.

De in betalinggeving is weliswaar niet de betaling van het oorspronkelijke voorwerp van de verbintenis, doch een nieuwe overeenkomst omtrent de modaliteiten van de betaling; sommige auteurs

menen dat de bekendenis steeds zou kunnen gesplitst worden wanneer de bekennner tot zijn bevrijding niet de betaling, doch een nieuwe overeenkomst inroept.

De samengestelde bekendenis is echter ten slotte een ontkenenis.

De samengestelde bekendenis is aldus onsplitsbaar, zolang de gegeven verklaring over de bevrijding verband houdt met de bekendenis en zolang de wederpartij de valsheid van die verklaring niet heeft bewezen.

De door de schuldenaar gedane uitlegging omtrent de door hem beweerde bevrijding heeft echter geen kracht buiten de perken van de door hem beweerde bevrijding.

Wanneer de auteur van een samengestelde bekendenis beweert zelf schuldeiser te zijn van de wederpartij krachtens het feit of krachtens de overeenkomsten waarop hij zijn eigen bevrijding doet steunen, treedt hij op zijn beurt als eiser op en moet derhalve het bewijs leveren van het recht, waarvan hij de positieve erkenning vordert.

Hij kan vanzelf dat bewijs niet leveren door zijn eigen en loutere bewering betreffende het bestaan van een overeenkomst, waarvan hij buiten elke controle gewag heeft kunnen maken dank zij het principe van de onsplitsbaarheid, als verklaring van zijn samengestelde bekendenis.

Hieruit volgt dat de bekendenis van een oorspronkelijke schuld, gepaard met de bewering, dat deze schuld is tenietgegaan door een in betalinggeving, onsplitsbaar is, doch dat er integendeel geen onsplitsbaarheid bestaat tussen de bewering van de kwijting van de schuld door bedoelde in betalinggeving en de bewering dat de overeenkomst van in betalinggeving een door de schuldeiseres aan de schuldenaar te verstrekken opleg voorzag.

P.v.b.a. Garage Sibron Houttequiet en Zonen
t/ Welleman.

Overwegende dat eiseres op 7 februari 1953 aan verweerder een chassis met kabien Opel Blitz verkocht;

Overwegende dat gezegde wagen in de factuur vermeld staat als verkocht tegen de prijs van 99.000 fr., taks inbegrepen;

dat de financieringsovereenkomst op dezelfde prijs gesteund is;

Overwegende dat eiser staande houdt dat de prijs van de wagen nochtans in werkelijkheid niet 99.000 frank was, doch 102.000 frank en dat verweerder op die prijs slechts 70.000 frank heeft betaald (buiten de lasten van de financiering, die 8.246 frank beliepen);

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van het saldo van 102.000 frank min 70.000 frank of 32.000 frank.

I. In hoofdeis :

Overwegende dat de prijs van 102.000 frank door verweerder ten onrechte wordt ontkend;

Overwegende dat weliswaar het te betalen bedrag luidens de factuur en luidens het financieringscontract de prijs, beliep van 99.000 frank, waarop 29.000 frank contant te betalen;

docht dat verweerder zelf beweert het contant te betalen bedrag te hebben gekweten bij wijze van «inbetalinggeving» voor de som van 40.000 frank min 8.000 frank, d.i. 32.000 frank;

dat verweerder het dus met eiseres eens is dat de hoofdsom 32.000 frank (contant) plus 70.000 frank (afkortingen), hetzij samen 102.000 frank bedroeg;

Overwegende dat de contante betaling luidens de bewoordingen van de financieringsovereenkomst werkelijk is geschied, ten belope van de som van 29.000 frank, die volgens de partijen in feite 32.000 frank moesten zijn;

Overwegende dat eiseres ten onrechte beweert dat die vermelding van contante betaling de partijen niet zou binden, omdat zij slechts ten behoeve van de financieringsfirma zou geschreven geweest zijn;

dat de partijen dienen vermoed te worden die firma oprecht te hebben ingelicht, en in principe zelf gebonden zijn door hun verklaring, zolang de simulatie niet bewezen is;

Overwegende dat eiseres alleszins zou behoren te bewijzen dat, zoals zij het volhoudt, de contante betaling, in strijd met de bewoordingen van het contract, in werkelijkheid niet is geschied;

Overwegende dat eiseres dit bewijs in de bekentenis van verweerder meent te vinden;

Overwegende dat die bekentenis zou spruiten uit de verklaring van verweerder, luidens dewelke hij, om te gelden voor de contante betaling van 32.000 frank, een camionette Guttbrot in betaling zou gegeven hebben, ten laste voor eiseres een opleg van 8.000 frank aan verweerder te betalen;

Overwegende dat die verklaring drie bestanddelen vervat :

1) de bekentenis dat er geen contante betaling in speciën is gebeurd;

2) de bewering dat verweerder zich heeft vrijgesteld door middel van een «inbetalinggeving» (datio in solutum);

3) de bewering dat eiser een opleg van 8.000 frank tegenover verweerder verschuldigd blijft;

Overwegende dat de eerste twee bestanddelen onsplitsbaar zijn;

Overwegende dat de «inbetalinggeving» weliswaar geen betaling is van het oorspronkelijk voorwerp van de overeenkomst, doch een nieuwe overeenkomst nopens de modaliteiten van de betaling (De Page, III, n° 507 en volg., o.a. n° 509), en dat, volgens meerdere auteurs, de bekentenis steeds zou kunnen gesplitst worden wanneer de bekener tot zijn vrijstelling, niet van de betaling doch van een nieuwe overeenkomst gewag maakt (zie studie van H. De Page, Revue critique de Jurisprudence, 1950, blz. 15 en volg.; zie ook Gent, 10 juli 1948, Pas. 1948, II, 109);

Overwegende dat voornoemde auteur dit onderscheid terecht niet aanvaardt, en onderstreept dat zoals de Franse civilist Huc het schrijft, de samengestelde bekentenis ten slotte een ontkenning is («Le défendeur répond qu'il ne doit rien, et pourqu'il ne soit pas obligé de dire pourquoi, il lui plait d'expliquer sa déclaration; voila tout»; Huc, deel VIII, n° 353);

Overwegende dat de samengestelde bekentenis aldus onsplitsbaar voorkomt zolang de gegeven verklaring over de vrijstelling verband houdt met de bekentenis, en zolang de wederpartij de valsheid van die verklaring niet heeft bewezen;

Overwegende dat eiseres geen bewijs levert van de onmogelijkheid van de beweerde «datio in solutum»;

dat zij op voet van verschillende berekeningen besluit dat in zijn eigen stelling, verweerder niet 8.000 frank doch wel 3.000 frank of 11.000 frank bij wederes zou moeten terugvorderen;

doch dat de berekeningen door eiseres gemaakt, onjuist zijn;

dat de berekening van verweerder inderdaad logisch luidt :

— door afgifte van oude wagen	40.000 fr.
— door betaling (hoofdsom)	70.000 fr.
	<hr/>
	110.000 fr.
— verschuldigd	102.000 fr.

— terug te vorderen	8.000 fr.
---------------------	-----------

dat weliswaar die stelling alleen steek houdt voor zover verweerder in het ongelijk wordt gesteld, wanneer hij beweert dat de prijs van de Opel-Blitz slechts 99.000 frank was niet 102.000 frank;

doch dat de tegenstrijdigheid van de stellingen van verweerder niet de onwaarschijnlijkheid bewijst van die stelling, waarin verweerder juist de zienswijze van eiseres aanneemt;

Overwegende dat het uit bovenstaande beschouwingen volgt, dat eiseres niet bewijst dat verweerder nog iets verschuldigd zou blijven.

II. In wedereis :

Overwegende dat de uitleg door de schuldenaar gegeven nopens de door hem beweerde vrijstelling, ten gevolge van de onsplitsbaarheid, wel in principe moet aanvaard worden zoals zij wordt geuit, doch dat zij geen kracht heeft buiten de perken van die beweerde vrijstelling;

dat zodra de auteur van een samengestelde bekentenis zou beweren zelf schuldeiser te zijn van de wederpartij, krachtens het feit of krachtens de overeenkomst waarop hij zijn eigen vrijstelling heeft gesteund, hij dan op zijn beurt als eiser optreedt en derhalve het bewijs moet leveren van het recht, waarvan hij de positieve erkenning vordert;

dat hij vanzelfsprekend dit bewijs niet kan vinden in zijn eigen en loutere bewering betreffende het bestaan van een overeenkomst waarvan hij, buiten elke controle, gewag heeft kunnen maken dank zij het principe van de onsplitsbaarheid, als verklaring van zijn samengestelde bekentenis;

Overwegende dat het hieruit volgt, dat de bekentenis van een oorspronkelijke schuld gepaard met de bewering dat gezegde schuld teniet is gegaan door middel van een «datio in solutum», onsplitsbaar is, doch dat er integendeel geen onsplitsbaarheid bestaat tussen de bewering van de kwietschelding van de schuld bij middel van gezegde «inbetalinggeving», en de bewering dat die overeenkomst van «datio in solutum» een opleg voorzag door eiseres aan verweerder te betalen;

Overwegende dat verweerder het bestaan van gezegde overeenkomst niet bewijst;

Overwegende dat het uit bovenstaande beschouwingen volgt, dat de camionette Guttbrot moet beschouwd worden als in betaling gegeven tot dekking van het contant te betalen bedrag in de verkoop van de chassis Opel-Blitz, doch dat bij gebrek aan enig bewijs nopens een door eiseres te betalen opleg, de wedereis van verweerder niet gegrond is;

Om deze redenen,

de Rechtbank, makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Verklaart de hoofdvordering en de wedereis ontvankelijk en rechtdoende ten gronde, zegt voor recht dat de schuld waarvan eiseres de betaling vordert, dient beschouwd te worden als betaald door «datio in solutum» van de camionette Guttbrot, constructieplan 1951;

Verklaart dienvolgens de hoofdvordering niet gegrond,

Verklaart de wedereis eveneens niet gegrond, en wijst beide vorderingen van de hand;

Verwijst iedere partij in de helft van het geheel der kosten.

ARBEIDSGERECHT IN BEROEP TE ANTWERPEN

12 december 1955.

Voorzitter : M. Schiltz.

Advocaten : Mrs Marck en Van de Walle.

Ondernemingsraden. — Klacht tegen de geldigheid van een verkiezing. — Bekwaamheid van een organisatie zonder rechtspersoonlijkheid om in rechte te staan.

Krachtens artikel 30 van het besluit van de Regent, d.d. 13 juli 1949 op de ondernemingsraden mag « elke betrokken organisatie » klacht indienen tegen de verkiezing van een ondernemingsraad. Daardoor heeft de wetgever uitdrukkelijk aangeduid de vakverenigingen, die volgens de wetgeving op de ondernemingsraden een overwegende rol spelen, inzonderheid bij het indienen van lijsten, het opgeven van getuigen en het indienen van een klacht tegen de geldigheid van de verkiezingen.

Het was de wetgever volkomen bekend, dat de voornaamste vakverenigingen hier te lande geen rechtspersoonlijkheid bezitten; in het kader van de wetgeving op de ondernemingsraden en in strijd met de algemene rechtsbeginselen heeft hij dus gewild dat verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid in rechte zullen mogen staan.

Algemeen Christelijk Vakverbond t/ Electriciteitsmaatschappij De Schelde.

Overwegende dat het beroep, tijdig ingeleid en regelmatig naar de vorm, ontvankelijk is;

Overwegende dat appelland opwerpt dat de oorspronkelijke eis wel ontvankelijk is, de voorschriften van artikel 30 Regentsbesluit 13-7-49 — gewijzigd door artikel 9 Regentsbesluit 11-1-50 — vervuld zijnde;

Overwegende dat de eerste rechter toegeeft dat bedoeld artikel voorziet dat « elke betrokken organisatie » klacht mag indienen tegen de verkiezing van een ondernemingsraad, doch meent dat in de huidige stand van de wetgeving en de rechtsregelen omtrent de burgerlijke rechtsvordering niet voorzien is, dat de bepalingen in zake het optreden in rechte gewijzigd zijn, zodat een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid in rechte zou kunnen staan;

Overwegende dat de wetgever, recht gevende aan elke « betrokken organisatie » klacht in te dienen, daardoor uitdrukkelijk heeft aangeduid de vakverenigingen welke, volgens de wetgeving op de ondernemingsraden, een overwegende rol spelen inzonderheid bij het indienen van een klacht tegen de geldigheid der verkiezingen; dat de wetgever heel goed wist dat de voornaamste vakverenigingen in dit land geen rechtspersoonlijkheid bezitten; dat hij dus gewild heeft, in het kader van de wetgeving op de ondernemingsraden en in strijd met de algemene rechtsprincipes, dat verenigingen welke geen rechtspersoonlijkheid bezitten in rechte zullen mogen staan;

Overwegende dat uit de gevoerde procedure en uit de neergelegde bescheiden voldoende blijkt dat de onderafdeling van het Algemeen Christelijk Vakver-

bond, namelijk de afdeling der Landelijke Bedienden-centrale te Antwerpen de nodige opdracht en machtiging bezit om in deze zaak op te treden (Arbeids-gerecht van Beroep, Brussel 8-6-53);

Overwegende dat het Hof van Verbreking in zijn arrest van 28-3-52 van ambtswege geen opwerping maakte nopens de bekwaamheid van het Algemeen Christelijk Vakverbond om in rechte te staan (arrest Regal tegen A.C.V. en Cleuren);

Overwegende dat de grief van appellanten dient weerhouden en het vonnis van de eerste rechter dienvolgens dient vernietigd en de eis ontvankelijk verklaard;

Om deze redenen,

Verklaart het beroep ontvankelijk, vernietigt het vonnis a quo, doende wat de eerste rechter had moeten doen, verklaart de oorspronkelijke eis ontvankelijk, verzendt de zaak naar de eerste rechter om er over te beslissen zoals behoren zal; geeft akte aan appellante van hare schatting van de eis op meer dan 80.000 fr. voor wat de aanleg betreft.

Kosten voorbehouden.

NOOT : Zie in dezelfde zin Werkrechtssraad in hoger beroep te Gent, d.d. 28 november 1955, R.W. 1955-1956, 907; afwijkend de daaronder opgenomen noot onder punt 4.

In andere zin wat betreft het optreden van verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid in rechte in het algemeen, Rechtbank Kortrijk, 8 december 1955, in dit nummer.

WERKRECHTERSRAAD TE MECHELEN

28 oktober 1955.

Voorzitter : M. Waegemans.

Rechtskundig bijzitter : M. De Ridder.

Sociaal recht. — Toelage moeder in het gezin. — Onverbindbaarheid van ministeriële omzendbrief voor de Werkrechtssraad. — Begrip « in het gezin blijft ». — Begrip « winstgevende beroepsbezigheid ».

Een ministeriële omzendbrief is niet bindend voor derden, doch maakt enkel een interpretatie van de wet uit door de opsteller daarvan, zonder dat de Werkrechtssraad zich hierdoor kan gebonden achten.

De echtgenote « blijft in het gezin », wanneer haar regelmatige verblijfplaats dezelfde is als die harer kinderen, voor wie toelagen uitgekeerd worden, zelfs indien bij loutere veronderstelling zij soms voor enkele dagen afwezig mocht zijn. Zij heeft « generlei winstgevende beroepsbezigheid », wanneer men zich eensdeels terecht kan afvragen of het zijn van beheerster ener N.V., welke taak beperkt is tot het vervullen van een minimum formaliteiten, in werkelijkheid een beroepsbezigheid is, en anderdeels omdat de functie van beheerster in casu onbezoldigd is.

Merckx t/ Compensatiekas V. E.V.

Aangezien de eiser, bij exploit van rechtsingang van deurwaarder A. Sels, te Antwerpen, dd. 22 oktober 1955, de verweerster heeft gedagvaard ten einde « te horen zeggen dat al de bedragen die door gedaagde aan verzoeker zijn uitbetaald hem rechtmatig toekomen en hij recht had op die toelagen; dat de houding van gedaagde tegenstrijdig is met de rechten van ver-

zoeker en het ten onrechte is dat gedaagde een som van 13.664,— fr. zou willen weerhouden van het tegoed voor verzoeker voor de volgende kwartalen; bijgevolg verbod te horen geven aan gedaagde enige afhouding of weerhouding te doen, en zij verplicht zal zijn de zuivere uitbetaling van de toelage te doen, zoals zij hem voorheen werden toegekend; zo nochtans reeds op heden weerhoudingen zouden gedaan zijn, gedaagde zich « te horen verwijzen deze uit te betalen aan verzoeker » ;

Gelet op het proces-verbaal van niet-verzoening dd. 14 oktober 1955 ;

Aangezien de eiser vanwege de verweerster onder meer heeft ontvangen :

- a) toelage moeder in het gezin : 12.164 fr.
b) extra-toelage moeder in het gezin : 1.500 fr.

Aangezien de verweerster beweert dat deze toelagen door haar ten onrechte werden uitbetaald, en dat zij gerechtigd is deze ten onrechte uitbetaalde sommen te verhalen op de verschuldigde kinderbijslag;

Aangezien de verweerster tot staving harer thesis aanhaalt dat de echtgenote van de eiser beheerster is in de N.V. Merckx-Verellen, te Bornem, vennootschap waarin de eiser een loontrekkend beroep uitoefent, en dat artikel 4 van het koninklijk besluit van 16 mei 1951 luidt : « aan de moeder die één of meer kinderen opvoedt, voor wie krachtens het koninklijk besluit van 19-12-1939 recht op kinderbijslag bestaat, wordt een bijkomende toelage, genaamd « toelage voor de moeder in het gezin » verleend, voor zover zij in het gezin blijft en generlei winstgevende beroepsbezigheid heeft » ;

dat verweerster er bijvoegt dat de ministeriële omzendbrieven n° 101, 106 en 114 duidelijk vermelden dat geen « toelage moeder in het gezin » mag worden uitbetaald in de gevallen waarin de echtgenote onder toepassing valt van de wet van 10-6-1937 betreffende de veralgemening der gezinsvergoedingen tot de niet-loontrekkenden; dat ingevolge artikel 23 der voornoemde wet de vennoten van handelsvennootschappen verplicht zijn aan te sluiten bij een onderlinge kas en bijgevolg wel degelijk in het toepassingsveld vallen der wet van 10-6-1937;

Aangezien, bij huidig geschil, de vraag dient gesteld of het feit dat eisers echtgenote beheerster is ener naamloze vennootschap, op zich zelf dient beschouwd als een winstgevende beroepsbezigheid, ofwel of dient bewezen in elk geval afzonderlijk of dat mandaat in werkelijkheid een winstgevende beroepsbezigheid uitmaakt;

Aangezien vooreerst de Raad van oordeel is dat een ministeriële omzendbrief niet bindend is voor derden, doch enkel een interpretatie der wet uitmaakt door de opsteller ervan, zonder dat de Raad zich hierdoor kan gebonden achten;

Aangezien verder de Raad van oordeel is dat de echtgenote van eiser « in het gezin blijft » omdat haar regelmatige verblijfplaats dezelfde is als deze harer kinderen voor dewelke toelagen uitgekeerd worden, zelfs indien bij loutere veronderstelling zij soms voor enkele dagen afwezig zou zijn (zie hierover : « L'allocation de la mère au foyer » door Diego de Villegas, in « Revue belge de sécurité sociale, 1954, blz. 38), en dat zij « generlei winstgevende beroepsbezigheid » heeft, enerzijds omdat men zich terecht kan afvragen of het mandaat van beheerster der N.V. Merckx-Verellen, hetwelk zich beperkt tot het vervullen van een minimum van formaliteiten, in werkelijkheid een beroepsbezigheid is (« on peut toutefois se demander s'il s'agit là d'une activité professionnelle » zegt de Villegas in de reeds aangehaalde studie en in het reeds aangehaalde tijdschrift, blz. 40), en anderzijds omdat het mandaat van beheerster uitgeoefend door de echt-

genote van de eiser, onbezoldigd is — hetgeen door de verweerster erkend wordt — en dus niet winstgevend is;

Aangezien de vordering van eiser gegrond is;

Om deze redenen :

de Bediendenkamer bij de Werkrechtersraad voor het gebied Mechelen, vonnissende op tegenspraak en in eerste aanleg, verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond; dienvolgens zegt voor recht dat al de bedragen die door verweerster aan de eiser zijn uitbetaald hem rechtmatig toekomen en hij recht had op al die toelagen; dat de houding van verweerster tegenstrijdig is met de rechten van eiser en het ten onrechte is dat verweerster de som van 13.664 fr. zou willen weerhouden van het tegoed voor eiser voor de volgende kwartalen; geeft verbod aan verweerster enige afhouding of weerhouding te doen en veroordeelt haar de zuivere uitbetaling van de toelagen te doen zoals zij voorheen aan de eiser werden toegekend; indien nochtans reeds op heden weerhoudingen zouden gedaan zijn, veroordeelt verweerster deze uit te betalen aan de eiser, vermeerderd met de rechterlijke intresten; veroordeelt de verweerster tot de kosten van het geding.

VREDEGERECHT TE BRUSSEL

2e Kanton. — 3 juni 1955.

Rechter : M. Van den Brulle.
Advocaten : Mrs Devis en Humblé.

Onrechtmatige daad. — Agent van de N.M.B.S. gekwetst. — Verhaal van de N.M.B.S. op de dader. — Borgstelling. — Subrogatie.

Naar de inhoud van de artikelen 45 tot 47 van de reglementaire bepalingen, waarbij de arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd tussen de N. M. B. S. en de leden van haar personeel, betreffende de ongevallen, die aan deze personeelsleden overkomen binnen en buiten het gebied van de toepassing van de wetten op de arbeidsongevallen verbindt de N. M. B. S. zich aan de leden van haar personeel de vergoedingen en geneeskundige kosten uit te betalen bij wijze van voorschot, verhaalbaar op de dader en op voorwaarde van overdracht door het lid van het personeel van al zijn rechten tegen deze dader.

Dergelijk samengesteld beding sluit niet enkel contractueel een afstand van rechten in zich, doch maakt eveneens een borgstelling uit vanwege de N. M. B. S. ten behoeve van de leden van haar personeel tegen de eventuele insolvabiliteit van de verantwoordelijke dader en heeft als dusdanig wettelijk en van rechtswege subrogatie van de N. M. B. S. ten gevolge in de rechten van het gekwetste lid van het personeel.

N. M. B.S. t/ Stevens.

Aangezien de eis er toe strekt verweerster te horen veroordelen tot het betalen ener som, groot 2.475,— frank, vertegenwoordigend de bedragen, uitgegeven door eiseres voor genees- en artsenekundige kosten en wegens vergoedingen door werkonbekwaamheid ter oorzake van een ongeval overkomen op 3 October 1953 aan de genaamde Steenhout, die in haar dienst was en mits afstand door hem, van zijn rechten en vorderingen uit hoofde van het ongeval;

Aangezien uit de strafrechterlijke bundel blijkt dat Steenhout Raymond op 3 October 1953 werd aangere-

den door verweerder op het ogenblik dat hij de Vis-kopersstraat overstak in de richting van de Devauxstraat, komende uit de richting van de Ste-Catharinastraat voorbij het kruispunt, gevormd door voornoemde straten;

Aangezien verweerder, die een motor bestuurde, een tram, die stilstond aan de hoek der Zwarte O. L. Vrouwstraat, vóór het kruispunt, voorbijgestoken had;

Aangezien Steenhout, die in gezelschap van zijn dochtertje, zijn zuster en zijn schoonzuster overstak terecht beweerde dat hij dit gerust kon doen daar er geen voertuig in aantocht was en hij er op rekenen mocht dat geen voertuig de stilstaande tram zou voorbijsteken;

Aangezien men niet kan aannemen dat verweerder een groep van vijf personen, waaronder Logier Léon, die zich reeds op een meter van het tegenoverliggend voetpad bevond toen hij aangereden werd, niet tijdig zou kunnen merken hebben, ware hij met de gepaste voorzichtigheid het drukke kruispunt doorgereden;

Aangezien dienvolgens de hele schuld van het ongeval ten laste van verweerder dient te worden gelegd;

Aangezien naar de inhoud van artikelen 45 tot 47 van de reglementaire bepalingen, welke de werkvoorwaarden vastleggen tussen eiseres en de leden van haar personeel betreffende de ongevallen welke aan deze personeelsleden overkomen, binnen en buiten het toepassingsveld der wetten op de arbeidsongevallen, eiseres zich verbindt aan de leden van haar personeel de vergoedingen en geneeskundige kosten uit te betalen, ten titel van voorschot, verhaalbaar ten laste van de dader en mits overdracht door het personeelslid, van al zijn rechten tegenover deze dader;

Aangezien dergelijk samengesteld beding niet enkel contractueel een afstand van rechten in zich sluit, doch eveneens een borgstelling uitmaakt vanwege eiseres ten voordele van haar personeelsleden tegen de eventuele insolventie van de verantwoordelijke dader en als dusdanig wettelijk en van ambtswege subrogatie van eiseres voor gevolg heeft in al de rechten van het gekwetste personeelslid;

Aangezien de gevorderde bedragen door eiseres worden verantwoord;

Om deze redenen,

Tegensprekelijk oordelend en in eerste aanleg,

Veroordelen verweerder aan de eisende partij te betalen de som van 2.475,— frank, plus de vergoeden de intresten vanaf 3 October 1953.

VREDEGERECHT TE PEER

28 juli 1955.

Rechter : M. Roelandts.
Advocaten : Mrs. Sevens en Koninckx.

Onrechtmatige daad. — Verantwoordelijkheid van de vader voor zijn minderjarig kind. — Tekortkoming in de uitoefening van zijn bewakingsplicht.

Een vader, die zijn dochtertje met een damesfiets laat rijden, waarvoor het kind te klein is om het behoorlijk te besturen, schiet te kort in de uitoefening van zijn bewakingsplicht.

Tielen en Schouteden t/ Aerts.

Overwegende dat de vorderingen van eisers er toe strekken van verweerder in zijn hoedanigheid van burgerlijk verantwoordelijke voor zijn minderjarige doch-

ter, betaling te bekomen van respectievelijk 1.002 fr. en 4.135 fr. als schadevergoeding voor de gevolgen van een verkeersongeval dat plaats had te Wijchmaal op 8 augustus 1954 en waarvan, volgens eisers, het dochtertje Philomena, geboren de 8.5.1946, de oorzaak zou geweest zijn;

Overwegende dat uit een vrij afschrift van het strafrechtelijk onderzoek, door eisers neergelegd, blijkt dat volgens haar eigen verklaringen, het meisje Philomena Aerts per rijwiel naar de winkel reed, goed de rechterkant van de baan houdend; dat wanneer zij bijna aan de winkel was er een auto aan de tegenovergestelde richting afkwam; dat zij deze auto door liet en dan links draaide over de weg om zich naar de winkel te begeven; dat er onmiddellijk achter de auto een moto volgde welke zij niet had zien aankomen; dat zij vóór de moto door reed, waardoor deze haar eventjes raakte tegen de achterkant van haar rijwiel, dat viel en dat zulks gebeurde links van de weg; dat uit dit alles blijkt dat het kind een « onvoorzienbare hindernis » uitmaakte;

Dat voornoemd kind met een grote damesfiets reed, welke het, volgens verbalisanten, moeilijk goed kon besturen, daar het daarvoor een weinig te klein was;

Dat deze zaak echter zonder gevolg gerangschikt werd, dat anderzijds aan het meisje Philomena evenals aan haar ouders een ernstige vermaning door de Rijkswacht gegeven werd en dat tevens aangedrongen werd de schade voorspruitende uit het ongeval in der minne te regelen;

Dat verweerder zich bij eisers heeft aangeboden, dat de opgelopen schade toen volgens verweerder 1.200 fr. beliep en dat deze laatste toen bereid was deze te betalen; dat hij echter niet akkoord ging, enige tijd later, de som van 5.000 fr. te betalen;

Dat verweerder erkend heeft burgerlijk verantwoordelijk te zijn voor zijn dochter;

Overwegende echter dat verweerder in zijn schriftelijke besluiten zijn burgerlijke verantwoordelijkheid opwerpt en beweert niet in te staan voor de schadelijke gevolgen van de aanrijding; dat deze verantwoordelijkheid enkel vermoed wordt « juris tantum »; dat de vader overeenkomstig art. 1384, laatste lid, Burgerlijk Wetboek aan dat vermoeden kan ontsnappen wanneer hij bewijst dat hij de door zijn minderjarig kind bedreven schadelijke daad niet vermocht te verhinderen;

Dat verweerder desaangaande aanvoert dat hij een goede opvoeding aan zijn kind verschaft heeft en dat hij met betrekking tot het ongeval niet te kort geschoten is aan zijn bewakingsplicht en dat het in de huidige tijden gans normaal is dat kinderen van acht jaar per fiets rijden om boodschappen te doen;

Overwegende echter dat de vader, in casu, wel aan zijn bewakingsplicht is te kort geschoten, daar hij zijn kind met een grote damesfiets liet rijden, welke het moeilijk goed kon besturen daar het hiervoor een weinig te klein was; dat het dienvolgens goed kan volgehouden worden dat de grote damesfiets welke het kind niet goed kon besturen, op zijn minst, gedeeltelijk de oorzaak is geweest dat het kind niet voldoende heeft kunnen rondzien alvorens de baan over te steken en alzo de moto van eisers niet heeft zien aankomen;

Dat het bovendien, rekening houdend met de mondelinge procedure van het Vrederecht, het niet opgaat na eerst de burgerlijke verantwoordelijkheid te hebben aanvaard en zelfs gedeeltelijk de schade te hebben willen betalen, nadien deze in schriftelijke besluiten te komen betwisten en alle verantwoordelijkheid te ontkennen, dan wanneer ook ter zitting deze verantwoordelijkheid niet betwist werd;

.....

BOEKBESPREKING

Dr C. Blankestijn : Verlating van hulpbehoevenden.
— 's-Gravenhage, Uitgeverij Van Keulen N.V., 1956.
232 p.

Het zeer interessante boek van Dr Blankestijn behandelt een vraagstuk dat in de laatste jaren meer en meer de aandacht op zich heeft gevestigd in de meeste landen, niet alleen in de middens van het strafrecht maar op het gebied van de sociale verhoudingen in het algemeen.

Het is in het brede kader van de sociale wetenschap dat het probleem door de auteur wordt behandeld.

Hetgeen wij in België «verlating van familie» noemen wordt bij de schrijver «verlating van hulpbehoevenden». Waar het er in feite vooral op aankomt het verwaarlozen van de onderhoudsplicht tussen echtgenoten en tussen ouders en kinderen te doen uitvoeren, is de toestand op positiefrechtelijk gebied volledig anders in Nederland dan in België, zoals dit op uiterst klare wijze in het boek van de auteur wordt aangetoond. Waar wij in ons land het in gebreke blijven van het betalen van onderstandsgeld opgelegd door de rechtbank, gesanctioneerd zien door de bijzondere wet van 14 januari 1928, die artikel 391bis van het Strafwetboek is geworden en die dan nog aangevuld werd door de wetten van 1931 en 1939, wordt in Nederland slechts de starfbaarstelling van wat er genoemd wordt de «financiële verlating», gesteund op het algemeen artikel 255 van het Strafwetboek. Dit artikel voorziet sancties tegen degene die «opzettelijk iemand tot wiens onderhoud, verpleging of verzorging hij krachtens de wet of overeenkomst verplicht is, in een hulpeloze toestand brengt of laat». Hieronder vallen dan in de eerste plaats de gevallen van het achterlaten van kinderen in hulpeloze toestand, het te vinden leggen, enz. Dit schijnt wel het bijzonderste motief dat de tekst van artikel 255 geïnspireerd heeft. Het heeft een hele strijd gekost om te bekomen dat dit artikel zou toegepast worden op de echtgenoot die niet zorgt voor het vereiste levensonderhoud van vrouw en kinderen. Vele rechterlijke uitspraken nemen aan dat het in gebreke blijven hiervoor te zorgen niet noodzakelijkerwijze onder toepassing van artikel 255 viel tot dan door het belangrijk arrest van de Hoge Raad van 8 mei 1951 een beslissende stap werd gezet op de weg naar een ruimere interpretatie van bedoeld artikel en vooral naar een juistere opvatting van de term «hulpeloze toestand».

In een eerste hoofdstuk van zijn boek geeft de schrijver ons de historische ontwikkeling van het strafrechtelijk optreden tegen het verlaten van hulpbehoevenden, waarna hij dan het vraagstuk onderzoekt in positief Nederlands strafrecht vóór 1886 en sedertdien. In een aangename stijl schetst de auteur de wordingsgeschiedenis van de artikelen 255 en volgende van het Nederlandse Strafwetboek en geeft hij een overzicht van de rechtspraak waarbij deze artikelen op bepaalde gevallen van verlating al of niet werden toegepast. Deze lectuur is voor een Belgisch jurist uitermate leerrijk, omdat er zo duidelijk het verschil der strafrechtelijke opvattingen aangaande dit vraagstuk in Nederland en België uit blijkt.

In een volgend hoofdstuk krijgen wij een rechtsvergelijkend onderzoek betreffende de toestand in Frankrijk, België en Duitsland, vergeleken met deze die in Nederland bestaat. Dit rechtsvergelijkend onderzoek is uitstekend gedocumenteerd en de toestand zoals die in ons land voorkomt, is er juist en voortreffelijk in weergegeven.

Hadde de schrijver het gelaten bij dit zuiver juridisch

gedeelte van zijn boek, dat ongeveer 2/3 van de tekst beslaat, zou het voorzeker als een waardevolle bijdrage tot de studie van dit zo belangrijke probleem kunnen gerekend worden.

Dr Blankestijn heeft echter zijn boek aangevuld met een sociologisch onderzoek ten einde de toestand in de werkelijkheid na te gaan en te trachten de thans levende opvattingen met betrekking tot de naleving der onderhoudsplichten en het optreden tegen nalatigen te doorgronden. Te dien einde heeft de auteur een uitgebreid onderzoek ingesteld bij een groot aantal gemeentelijke diensten voor sociale zaken, sociale raden en voogdijraden, aan dewelke een vragenlijst werd voorgelegd betreffende hun ondervinding in verband met nakomen der onderhoudsplichten. Verder werd nog een enquête ingesteld ten einde na te gaan welke middelen zouden dienen aangewend te worden om het nakomen der onderhoudsplichten te verzekeren. Het is merkwaardig dat deze enquêtes tot het resultaat hebben geleid dat in Nederland de in de wettelijke bepalingen voorgeschreven onderhoudsplichten in overwegende mate vrijwillig worden nageleefd. De bestaande civielrechtelijke dwangmiddelen en strafrechtelijke sancties om het nakomen van de onderhoudsplicht te verzekeren, blijken wel in Nederland algemeen voldoende te zijn voor de uitzonderlijke gevallen van nalatigheid. De meeste correspondenten van de schrijver hebben echter hun voorkeur uitgedrukt voor een gedwongen tewerkstelling van de nalatige onderhoudsplichtigen boven lijfswang of strafrechtelijke sanctie. Het dient hier vermeld dat in Nederland in gegeven voorwaarden op veel breder schaal gebruik kan gemaakt worden van de lijfswang, doordat de kosten tot onderhoud van de schuldenaar door de voogdijraad kunnen voorgeschoten worden. Niettegenstaande deze omstandigheid, die in België niet bestaat, wordt er toch slechts op beperkte schaal van de lijfswang gebruik gemaakt.

Juridische en sociologische ontleding van de schrijver brengen hem dan tot slotschouwingen, die doordrongen zijn van een sterk idealisme en die wij, naar alle waarschijnlijkheid voor Belgische toestanden niet volledig zouden kunnen bijtreden. Vrijheidsbeneming zou nooit mogen gebruikt worden ter bevordering van het effectief betalen der onderhoudsbijdragen, daar zulks in strijd zou zijn met het wezen van de straf. De auteur stelt zeer duidelijk in het licht dat in het Franse en in het Belgische stelsel de straf veelal het karakter heeft van een incasso-middel. Dit zou hij de lege feranda voor Nederland in elk geval willen uitsluiten. Hij legt vooral de nadruk op de opvoedende en heropvoedende waarde van de te nemen maatregelen, beveelt sterk het toepassen van lijfswang aan voor gevallen van financiële verlating. Wanneer Dr Blankestijn van mening is dat in het bestaande artikel 255 van het Nederlandse Strafwetboek voldoende mogelijkheden aanwezig zijn, besluit hij vooral tot de noodzakelijkheid van het inrichten der gedwongen tewerkstelling in beschutte werkplaatsen, gepaard met een intense heropvoedende beïnvloeding. Het is wel jammer dat de auteur zijn rechtsvergelijkend onderzoek niet heeft uitgebreid tot de Verenigde Staten van Amerika, waar op dit gebied zeer belangrijke initiatieven van zijn genomen, waarvan het uiterst nuttig zou zijn de belangstellende lezer kennis te geven.

Dit boek, dat uitstekend wetenschappelijk geadstureerd is en dat gedragen wordt door een hoog en edel ideaal, werd ingeleid door Prof. Pompe, der Universiteit van Utrecht, die in een beknopt voorwoord er de verdiensten van in het licht stelt.

Een uitgebreide bibliographie sluit het werk af.

René Victor.

J. V. Servotte : Dictionnaire commercial et financier en 4 langues (français, néerlandais, anglais, allemand). — Turnhout, Editions Brepols, 1956. 889 p.

Wij mogen niet nalaten aan de juristen het verschijnen te signaleren van dit groot woordenboek, dat samengesteld werd door Prof. J. V. Servotte, van het Hoger Instituut St.-Ignatius te Antwerpen. Al zal dit werk hoofdzakelijk een bijzonder belangrijk werkinstrument uitmaken voor de middens van handel en nijverheid, toch zullen ook voortdurend de juristen er nuttig gebruik kunnen van maken, omdat het werk zo breed is opgevat dat ook de juridische termen er veelvuldig in voorkomen. De steekproeven, die wij konden doen, hebben ons steeds volledige voldoening gegeven wat betreft de betrouwbaarheid van de vertalingen. Elk trefwoord wordt gevolgd door een overvloed van toepassingen in bijzondere samenstellingen en idiomatische uitdrukkingen, zodanig dat het geheel een onoverzienbare rijkdom biedt.

Dit boek, dat door de Firma Brepols op prachtige wijze werd uitgegeven, zou steeds in het bereik moeten zijn van elke jurist die het dagelijks kan nodig hebben zowel bij zijn correspondentie als bij zijn lectuur.

J. M.

BALIELEVEN

CONGRES DER « ASSOCIATION NATIONALE DES AVOCATS DE FRANCE ET DE L'UNION FRANÇAISE »

gehouden te Versailles van 17 tot 20 mei 1956

Onder het voorzitterschap van Mr Marcel Rémond, der balie bij het Hof van Parijs, oud-lid van de Raad der Orde, werd op 17 mei het jaarlijks congres geopend van de « Association Nationale des Avocats de France et de l'Union Française » in de zaal genoemd Salle des Batailles van het Paleis van Versailles. De heer voorzitter der Franse Republiek woonde de vergadering bij, evenals een aantal hoge personaliteiten van de gerechtelijke wereld. De werkzaamheden van het congres namen twee dagen in beslag en vonden plaats in de zaal Marengo, van het Paleis.

Het voornaamste punt van de dagorde was: De hervorming van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging. Vier merkwaardige verslagen werden uitgebracht. De heer Stafhouder Pierre Chaplet (Rennes), in de inleiding van het debat, deed de hoofdgedachten kennen der praeadviezen, die streven naar een diepe hervorming van het hele stelsel der Franse procedure in voege sedert 1806.

De procedure zal voortaan aan een enkel mandataris worden toevertrouwd, zodat de « avoué » niet behouden blijft. De burgerlijke rechtbank wordt geheel hersteld in haar waardigheid en in haar sociale zending, doch gespecialiseerde Kamers zullen worden ingericht. De koophandelsrechtbanken, de administratieve rechtbanken en de arbeidsgerechten worden behouden, terwijl alle andere uitzonderingsrechtbanken worden afgeschaft. Uit deze hervorming zal een nieuw beroep groeien. De associatie tussen advocaten en pleitbezorgers is te voorzien met stichting van goed uitgeruste kantoren, die ten allen tijde ten dienste zullen staan der rechtsonderhorigen. De grote lijnen van het ontwerp gaan in deze richting.

Een tweede uiteenzetting door Mr Emmanuel Blane (Parijs) onderzocht de afschaffing in het wetboek

ener reeks volstreekte nietigheden, namelijk de onbevoegdheden, ten bate van de betreffende nietigheden.

Mr Delmont, lid van de Raad der Orde van Parijs, drukte op de verouderde bepalingen en de gebreken van het wetboek van 1806. De procedure is te oud, te traag, te ingewikkeld en te kostelijk; zij laat een goede rechtsbedeling niet meer toe. Een hervorming der structuur wordt dus onontbeerlijk. Vereenvoudigingen worden noodzakelijk, b.v. de centralisatie ter griffie van heel de ontwikkeling der procedure, vanaf de dagvaarding tot het vonnis. Het is de griffie die de conclusies en de stukken ontvangt, de getuigen uitnodigt. De enkwesten worden vereenvoudigd doordat zij meestal ter zitting zullen gehouden worden en dat de magistraat, die eventueel alleen de getuigen onderhoort, zal deel uitmaken van de rechtbank die de zaak verder zal behandelen.

Ten alle opzichte wordt het formulisme uitgeschakeld daar waar het enigzins mogelijk is.

De commissie die tot de studie der hervorming van Boek II, Hoofdstukken XII à XXV van het Wetboek der Burgerlijke Rechtsvordering overging, was samengesteld uit Mr Henri Delmont, Stafhouder Dupergnon (Toulouse), Mr Lapp en Lepont. Zij raadpleegde professor Loussouarn, der rechtsfaculteit van Rennes.

In de vierde zitting hoorde het congres de verslagen der advocaten behorende tot de balies van Hanoi, Tunesië, Algerië en Marokko. De toestand van deze confraters wordt onhoudbaar en de meest tragische gevallen deden zich reeds voor. De « Association nationale des Avocats », waarvan de voorzitter krachtdadig al deze balies bijstaat, koestert de hoop dat de rechten der Franse advocaten in deze landen zullen kunnen beschermd worden. Het moeilijkste punt is de taalkwestie, want de verovering der onafhankelijkheid dezer verschillende landen zal onvermijdelijk het verplichtend gebruik der Arabische taal door de wet aan de nieuwe organisatie van het gerecht opleggen. Deze taal is uiterst moeilijk en het is te vrezen dat de confraters niet zullen in staat zijn zich naar deze strenge condities te gedragen, te meer dat weldra een aantal magistraten uit de nieuwe door de Arabieren gestichte hogescholen de plaats van de Franse magistraten zullen innemen.

C. B.

MEDEDELINGEN

VLAAMS RECHTSGENOOTSCAP LEUVEN

Het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven heeft aan de belangstellenden het hieronderstaand rondschriften toegezonden:

* * *

Het bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap (vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) heeft de eer U uit te nodigen tot de algemene vergadering, die zal worden gehouden te Leuven, op zondag 27 mei a.s., te 10 u. 30, in haar Gerechtszaal (ingang langs het Pauscollege). Op de dagorde staat: Bescherming van de goederen van de onbekwamen. Feitelijke toestand en tekortkomingen. Mogelijkheden tot reorganisatie van het voogdijbeheer.

Zullen de bespreking inleiden: de heren vrederechter A. Pauwels en Dr Juris. P. De Beus.

Nadien zal er gelegenheid zijn om samen te lunchen, in een restaurant van het centrum van de stad. De prijs bedraagt, dienst inbegrepen, zonder drank, de som van 125 frank.

Er is gelegenheid tot mis horen te Leuven te 10 uur, o.m. in de kerk van de EE. PP. Jezuïeten (Minderbroedersstraat) en in de St.-Michielskerk (Naamsestraat).

De tekst van de praeadviezen zal verschijnen in het Jaarboek 1956, waarover kortelings nadere inlichtingen zullen worden verstrekt.

TAALKUNDIGE KRONIJK

Uittreksel uit Dalschot's Opstelwoordenboek

Niet in de handel.

Amortisatie : (Amortissement; Schuldentilgung; amortisation).

1. De overgang van vermogens aan geestelijke en wereldlijke instellingen, namelijk het vervallen van goederen in *de dode hand* (manus mortuus).

2. Het gerechtelijk ongeldig verklaren van een verloren geraakt schuldbewijs. Geschiedt hoofdzakelijk in de nieuwsbladen.

3. Ook *amortissement* : in de staatshuishoudkunde het delgen van leningen door afdoening in eens of bij gedeelten volgens een vooraf ontworpen en juist omschreven plan.

4. Schulddelging door jaarlijkse aflossingen.
Ss. Amortisatiefonds, -kas, -plan, -syndicaat, -wet, -trekking, -tabel.

Amortiseren : (amortir : amortiseren, tilgen : to redcem, to amortize).

Amotie : ontzetting uit een ambt : sloping.

Amouretten : minnerijen, liefdesavonturen.

Amoveren : (éloigner, destituer : niederreiszen, abbrechen : to pull down).

Amovibel : afzetbaar. Amovibiliteit.

Ammpel : wijdlopig, breedvoerig, omstandig.

Amper : ternauwernood; bijna; zuur, wrang.

Amphibolie : begripsverwarring.

Amphibologie : dubbelzinnigheid.

Amphigourie : bombast, raadseltaal, gezochtheid.

Amphilogie : tegenstrijdigheid.

Amplectief : omvattend.

Ampliatie : verdaging van een rechtszaak, duplicaat, afschrift (acte), aanvulling.

Amplificatie : nadere uiteenzetting, wijdlopigheid.

Aplissimus : hoogverheven, hoogedel.

Ampo(e)n : vergiffenis, genade.

Amusic : verlies van muzikaal gevoel, gebrek aan kunstzin.

Ana : uitgang der latijnse adjectieven op anus in het onzijdig mv. Goetheana, Multatuliana, Voltairiana : ter aanduiding van een of andere verzameling korte spreuken, bloemlezingen, losse spreuken of dgl. in verband met de eigenaam.

Anagraaf : dient voor spiegelschrift.

Anagram : letterkeer : leven - nevel, kurk - kruk, regen - neger.

Analogie : Overeenkomst in zekere opzichten tussen twee gegevens die in andere punten van elkaar verschillen.

Op taalkundig gebied : invloed die een woord of taalvorm uitoefent op een ander woord of taalvorm, volzin, enz.

Hiertegenover staat *c/anomalie* (onregelmatigheid).

Op critisch gebied : de harmonische betrekking van bepaalde plaatsen met de schrijfwijze en de geest van

het lettergewrocht en met de omstandigheden, waarbij dit laatste is opgesteld.

Hier tegenover staat *c/synthesis*.

Op redeneerkunstig gebied : spreekt men van analogie der sluitredenen.

Hier tegenover staat *c/inductie*.

Op theologisch gebied : de analogie van het geloof is gegrond op de volkomen overeenstemming van alle uitspraken van de H. Schrift.

Op rechtskundig gebied : analogie van wet en recht : bepaaldelijk onderscheiden van de *uitgebreide wetsverklaring* (extensieve interpretatie).

Ss. *Rechtsanalogie* (ziet op de geest van de gehele wetgeving).

Wetsanalogie (ziet op de afzonderlijke wetsbepalingen).

Analogisch : -e wetstoepassing, uitlegging.

Analogiseren : in overeenstemming brengen.

Analogisme : afleiding, gevolgtrekking. Bewijs uit de leer der analogie.

Analoog : soortgelijk geval beantwoordend : analoge gevallen, redenering.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, n° 4, april 1956 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 20, 18 mei 1956 :

Mr R. J. Polak : De rechtspositie van de onderhuurder na geëindigde hoofdhuur. — Prof. Mr G. E. Lange-meijer : Vereniging voor Rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4446, 19 mei 1956 :

Prof. Mr G. de Grooth : De eigendomsoverdracht tot zekerheid in het Duitse recht (I). — Mr L. F. V. Keyzer : Hoeveel huwelijken worden onder huwelijksvoorwaarden gesloten, o.m. Mr P. Th. de Smidt. — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1954 (XII, slot).

Journal des Tribunaux, n° 4108, 20 mai 1956 :

Paul De Bock : Jules Nauwelaers. — Robert Kirckpatrick : La peine de mort en Angleterre. — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2397e livraison, mars 1956 :

A. Minet : Le nouveau statut des commissaires des sociétés. — Loi du 1er décembre 1953 et arrêté royal de mise en application du 8 février 1956.

Revue de l'Administration et du Droit administratif, 5me livr. 1956 :

J: Ligot : Finances public. — M. V. : Bibliographie.

Recueils Dalloz et Sirey, 19e cahier, 19 mai 1956 :

Jean Hémard : Le sort de la vente d'une automobile d'occasion sans remise des pièces administratives (carte grise, certificat de non-gage). — H. Vialleton : Une renaissance du retrait successoral : tendances nouvelles d'après la jurisprudence récente. — Paul M. F. Durand : Les effets, à l'égard du destinataire, de la qualification de stipulation pour autrui attribuée au contrat de transport.